Ljubljana, sobota, 10. septembra 1949. Poštnina plačana v gotovini Leto X., štev. 213. — Posamezna številka 2 din.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA ŠTEV. 6
TELEFON 55-22 do 55-25

ROKOPISI SE NE VRAČAJO

IZHAJA VSAK DAN RAZEN PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

INSERATNI ODDELEK LJUBLJANA
TELEFON 38-32 38-33
POŠTNI ČEKOVNI RAČUN LJUBLJANA ŠTEV. 6-90601-1

OGLASI PO CENIKU

MESEČNA NAROČNINA 45 DIN

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Praznik naše vojne mornarice

10. septembra 1942 je zajel plamen splošne ljudske vstaje tudi naše morje, njegove obale in otoke, ko je bil v mali dalmatinski luki Podgori po odredbi maršala Tita ustanovljen iz bivših mornarjev, ribičev in pristaniških delavcev, prvi mornariški partizanski odred. Ta rojstni dan naše vojne mornarice je zdaj praznik vsega jugoslovanskega brodovja in vseh jugoslovanskih mornarjev. Z našo mornarico in armado vred slavijo ta praznik tudi vsi naši narodi, ker so, kakor je naglasil maršal Tito, vse naše stare in slavne pomorske tradicije dobile novo obliko v naši socialistični dobi in ker ima mornarica velik delež ne samo pri ustvaritvi naše nove socialistične dobe, temveč tudi pri učvrstitvi gospodarske in obrambne moči **naše domovine.**

Med osvobodilno borbo

V Splitu je maršal Tito 27. julija 1946 naglasil v svojem govoru mornarjem in oficirjem mornarice: **Verjeli smo, da bo naša prva mornarica, ki je bila sestavljena samo iz lesenih čolnov in iz ljudi jeklenih src, mogla izvršiti vse naloge, ki so bile takrat pred njo, in da bo iz te mornarice zrasla močna mornarica, kakršna je potrebna naši novi socialistični Jugoslaviji.**

Te besede so se začele izpolnjevati že v jeseni leta 1942. Že takrat so napadali naši mornarji izpod Biokove in potapljali sovražnikove ladje. Mornarji iz področja Zader—Sibenik so dvigali morske mine in pošiljali eksploziv svojim tovarišem v Liki in Bosni. Mornarji iz Hrvatskega Primorja pa so pošiljali po morju na Velebit hrano, orožje in municijo. sovražnik se nikjer ni več čutil varnega, čeprav je pomnožil število svojih vojnih ladij. Ob italijanski kapitulaciji so naši mornarji in ladjedelniški delavci pod vodstvom Partije in vojnih štabov naglo organizirali pomorski promet ter omogočili evakuacijo vojnega materiala, ki je bil zaplenjen italijanski vojski. Ko so Nemci v začetku leta 1944. spet okupirali važnejše točke ob naši obali, so se naše moči združile na otoku Visu, ki je bil spremenjen v močno partizansko trdnjavo. Velike uspehe naše mlade mornarice označujejo že naslednje številke:

Izvršenih je bilo 9 večjih operacij, 62 manjših akcij ter pri tem ubitih 617, ujetih pa blizu 3200 sovražnih vojakov in oficirjev. Naši mornarji so dvignili nad 200 morskih min ter uporabljali ekrazit, ki je bil v njih. Na Vis so odpremili nad 16.000 ranjencev, okrog 35.000 beguncev pa je bilo pred nasiljem okupatorjev evakuiranih s celine na otoke. Nad 800.000 potnikov, skupaj z našim in zavezniškim vojaštvom in okrog 120.000 ton raznega materiala za vojsko in prebivalstvo je naša mornarica prevozila v dobi enega leta.

Ko je bila v oktobru 1944 osvobojena Dalmacija od Zadra do Boke, je prevzela mornarica nalogo, da skupaj s IV. armado pomaga osvoboditi Hrvatsko Primorje, Cres, Lošinj, Istro in Slovensko Primorje. Dne 5. maja 1945 je prvi od vseh ladij Združenih narodov priplul v osvobojeni Trst naš patrolni čoln »PC 8«, ponosno noseč zastavo svobode.

Potem se je začela nova doba naše pomorske slave — doba našega ustvarjalnega razvoja, ki nima zaprek, kakršne je imel v mračnih stoletjih naše preteklosti.

Naša država je pomorska država

Jadransko morje predstavlja več kot tretjino njenih mej in velika naša pristanišča so začetki svetovnih morskih poti. Naše pomorstvo je med vojno strašno trpelo. Dve tretjini trgovskega brodovja smo izgubili v službi zaveznikov med vojno in vse obalne plovne objekte so okupatorji uničili ali pa odpeljali. Ostalo pa nam je najdragocenejše. Ostali so nam ljudje jeklenih src, mornarji, pristaniški in ladjedelniški delavci, ostala je živa sila in nezlomljiva volja, ojeklenela v osvobodilni borbi, in sposobna prav tako za junaška dela pri obnovi in socialistični zgraditvi, kakor je bila sposobna za vse junaške borbe.

Te dragocene sile nam pod vodstvom Partije in vlade z maršalom Titom na čelu delajo čudeže pri ustvarjanju materialno-tehnične podlage za najuspešnejši razvoj naše mornarice.

Mnogo med vojno potopljenih brodov je dvignjenih iz morskih globin in popravljenih, popravljene in modernizirane so naše ladjedelnice in naša ladjedelniška industrija ima uspehe, kakršne v predvojni dobi nismo mogli imeti niti v mislih. Vse ladje naše vojne in trgovske mornarice, vse ladjedelnice, vsa pristanišča in vsa delovna mesta v naši pomorski službi so danes tudi velika in uspešna šola za strokovno in ideološko izobrazbo mornariškega naraščaja. Vsi člani ladijskih posadk, vsi strokovnjaki in delavci v ladjedelnicah in pristaniščih, **sploh vsi, ki so vključeni v pomorsko gospodarstvo in življenje, vsi so se vživeli v novo dobo in vsi prispevajo z uspešnim izvrševanjem svojih nalog velik delež pri izgraditvi socializma.**

Naši pomorščaki kljubujejo tudi Informbiroju

Že dolgo pred resolucijo Informbiroja smo videli, da pobudnikom poznejše informbirojske gonje ni bil všeč razvoj naše mornarice. Od predstavnikov VKP(b) in sovjetske vlade smo dobivali sugestije, da naši državi ni potrebna močna mornarica in tudi ne ladjedelništvo, ki bi gradilo nove plovne objekte. Po takih sugestijah naj bi se zadovoljili s tem, kar nam je ostalo po vojni. Naše državno in partijsko vodstvo pa se ni dalo motiti od nasvetov in razvoj naše mornarice in našega ladjedelništva je nadaljeval svojo uspešno pot. Po resoluciji Informbiroja so nekdanje sugestije zamenjale sabotaže od velikih, z zločinsko prekanostjo premišljenih, do majhnih in potuhnjenih.

Tako imamo v raznih oddelkih naših ladjedelnic, ki vrvijo in orijo od delovne vneme, stroje, ki so »mrtvi«. To so stroji, ki nismo jih dobili iz informbirojevskih držav. Stroji so popolnoma novi, važni sestavni deli pa so pokvarjeni ali pa napravljeni iz neprimernega materiala. Naši strokovnjaki in delavci so s svojo previdnostjo in sposobnostjo take napake pravočasno odkrili ter preprečili veliko materialno škodo in tudi izgubo človeških življenj. Zdaj s prezirom in gnusom gledajo na take stvari in, ko imajo pred seboj dokaze zločinskih naklepov, so vsi še bolj združeni z našo Partijo, z našim državnim vodstvom ter še bolj zavzeti za požrtvovalno delo. Marsikatere, od zločinskih saboterjev premišljeno pokvarjene stroje so že popravili in prepričani so, da bodo kmalu tudi sami izdelovali vse potrebne stroje in naprave ter tako dokazali vsem nasprotnikom, da ni sile, ki bi nas mogla oviratí na poti državne neodvisnosti in socializma.

Vse, kar so delali in še delajo v slabem namenu proti nam, je tudi pripomoglo k temu, da je letošnji praznik naše mornarice sijajna manifestacija naše delavnosti in požrtvovalnosti, hkrati pa tudi še večje ljubezni in še trdnejšega zaupanja naših delovnih ljudi do državnega vodstva in do Partije z maršalom Titom na čelu, ki je pobudnik in organizator naše mornarice kot važnega gospodarskega in obrambnega stebra naše socialistične domovine.

Velike priprave za proslavo Dneva mornarice v Splitu

V vseh rajonih Splita so priredili predavanja v sedemletnici ustanovitve naše vojne mornarice. V splitsko pristanišče je prispela tudi šolska ladja »Jadran«. V Podgori, kjer je bil pred sedmimi leti ustanovljen prvi mornariški odred, bodo jutri odkrili spomenik prvim Titovim mornarjem, na otoku Visu pa spominsko ploščo na votlini, v kateri je med osvobodilno borbo prebival in deloval vrhovni komandant maršal Tito.

Te dni konča svoje šolanje prvi razred gojencev vojno-mornariškega oficirskega učilišča in bodo slovesno proglašeni za oficirje prvi Titovi gojenci v mornarici. Danes bodo odprli tudi vojno mornariško razstavo, ki bo dala pregled zgodovine naše mornarice, prikazano pa bo tudi junaštvo naših mornarjev med osvobodilno borbo.

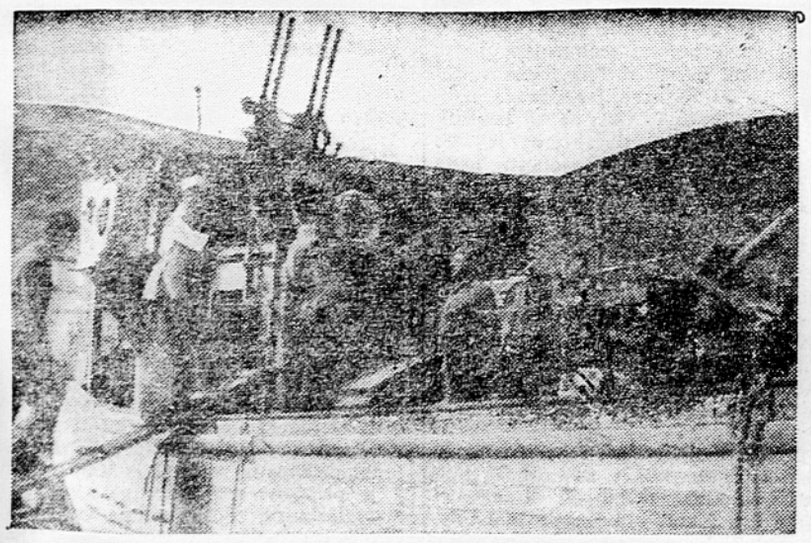

Maršal Tito na obisku na eni izmed prvih ladij naše vojne mornarice »Crvena zvezda« med narodno osvobodilno borbo

Razgovor maršala Tita z zastopniki jugoslovanskih izseljencev v Franciji

Beograd, 8. septembra.

Maršal Tito je sprejel včeraj popoldne skupino 15 predstavnikov naših izseljencev iz Francije, ki so dospeli te dni v Jugoslavijo, kjer bodo prebili nekaj časa kot gostje Centralnega odbora Zveze sindikatov. Sprejema se je udeležil tudi predsednik Centralnega odbora Zveze sindikatov Djuro Salaj.

V imenu delegacije, v kateri so bili predstavniki naših izseljencev iz različnih okrožij in mest Francije, je pozdravil maršala Tita vodja poti gradbeni delavec **Fabijan Antonič.** Ta je na kratko obvestil tov. Tita o krajih in gradbiščih, ki so jih doslej obiskali naši izseljenci, pri čemer je izrazil veselje naših ljudi, ki so končno, leta ločeni od svoje države, dočakali, da so jo videli pri vsestranski graditvi socializma in lepše bodočnosti. Stvarnost, ki so jo videli v svoji domovini, delovni polet naših ljudi in uspehi, ki so jih doslej dosegli, so napravili najmočnejši vtis na naše izseljence.

Maršal Tito se je s člani delegacije razgovarjal okrog dve uri. V prisrčnem razgovoru o graditvi naše države, o delu in življenju naših izseljencev v Franciji in različnih vprašanjih gospodarsko političnega notranjega ter mednarodnega pomena, se je pokazalo, da niso naši sonarodnjaki, čeprav so že več deset let izven svoje domovine, pozabili svojega jezika in da niso živo spremljali samo poteka osvobodilne ter revolucionarne borbe naših narodov, temveč tudi številne dogodke v povojnem času obnove in graditve nove Jugoslavije.

Zal, je rekel čevljarski delavec Blagoje Nešič, **si v tujini nismo mogli niti približno zamisliti prave slike vsega, kar ste ustvarili in ustvarjate v novi Jugoslaviji, kajti brezvestna in nepoštena propaganda kaže življenje v Jugoslaviji v popolnoma drugačni luči, zlasti po nesrečni resoluciji Informbiroja. Tej in taki propagandi je bilo do tega, da se ne bi širila resnica o Jugoslaviji, mi pa smo se z lastnimi očmi prepričali, kako je ta resnica velika in lepa.**

Ko smo odhajali, je dodal krojaški delavec **Marko Kambič,** so si nekateri ljudje na vse mogoče načine prizadevali, da bi nas odvrnili od našega potovanja. Govorili so nam, da bomo tukaj stradali, da nas bo dozdevni teroristični režim v Jugoslaviji zaprl in nam prepovedal vrnitev v Francijo, ter mnogo drugih laži. To se nam je dogajalo tudi med potjo. V Italiji so nam n. pr. svetovali, naj se vrnemo, ker so v Jugoslaviji obsedno stanje, upori, lakota itd. Toda doživeli smo tukaj tako topel sprejem, da tega ne bomo nikoli pozabili. Vrh vsega smo imeli celo srečo videti Vas, tovariš Tito.

»Da, tovariši,« je odgovoril maršal, **»dejstev ni mogoče prikriti z nobeno propagando. Prišli ste in videli, kaj in kako pri nas delamo. Videli ste, s kolikšno ljubeznijo in voljo grade naši delovni ljudje socialistično Jugoslavijo. Naj pridejo še drugi in pogledajo. Vsakomur, ki pride z dobrim namenom, bomo omogočili, da bo videl našo državo in naše delo, zato pa naj sodi sam. Vi, ki ste po večini tukaj rojeni, veste, kakšna je bila preteklost v stari Jugoslaviji. Sicer niste videli, kakšna je bila Jugoslavija po vojni, toda lahko si mislite, kako je bila porušena in opustošena po krvavi štiriletni borbi. Če imate tudi to pred očmi, tedaj lahko ocenite velikanski napredek, ki je bil dosežen po zaslugi enotnosti in vztrajnosti naših narodov, žilavih mišic naših delovnih ljudi. Naši ljudje bodo morali premagati še velikanske napore, kajti naša država je bila zaostala, mi pa še nimamo tehnike, ki bi lahko zamenjala človeško delovno silo. Vendar ni daleč čas, ko bo našim ljudem laže, ko bodo tudi pri nas stroji omogočili, da bodo naši delovni ljudje laže delali in živeli, da bodo manj delali in bolje živeli ter dvigali svojo kulturno raven. Z eno besedo, ustvariti hočemo socialistični način življenja v pravem smislu besede in ustvarili ga bomo.«**

Gostje so spremljali maršalove besede z iskrenim odobravanjem.

Namesto obsednega stanja in vojaštva na meji, je nadaljeval **Blagoje** Nešič, smo videli vojaštvo na avtomobilski cesti, pravo ljudsko vojsko, ki dela skupno z ljudstvom. Prepričali smo se, da je vse, kar govore proti novi Jugoslaviji, neresnica. Toda prepričali smo se še o nečem, da so tu zgradili veliko več, kakor pa smo mi vedeli in verjeli.

Mislimo, je dodal stari kovinar **Dragoslav Mihajlovič,** da to, kar smo na lastne oči videli zgrajenega, enostavno presega vsako mero in zato je naše veselje toliko večje. Jaz osebno, kot borec na solunski fronti, sem odšel v Francijo pred več kot 30 leti in delam v tovarni že 25 let. Želel sem, da bi po tako dolgem času videl svojo državo. Toda proti Jugoslaviji so vodili tako propagando, da ni v tovarni nihče verjel, da bom odšel in se vrnil. Jaz pa sem rekel: »Šel bom, da vidim, pa čeprav se ne bi vrnil, toda, ko se bom vrnil, sem rekel, potem vam bom povedal, kaj je laž in kaj resnica.«

V Zagrebu smo videli, je nadaljeval za Mihajlovičem vodja skupine **Antonič,** med drugim tudi tovarno »Rade Končar«. Videli smo poleg majhnih predvojnih poslopij velikanska nova tovarniška poslopja. Preden sem odšel v Francijo, sem delal v bližini te stare tovarne in tedaj je bila za moje pojme to velika tovarna. Sedaj pa vidim, da so v novi Jugoslaviji v petih letih zgradili 50 krat več kakor v stari v 20 letih. Kot gradbeni delavec sem štiri leta delal na avtomobilski cesti od Crikvenice do Sušaka in vsega skupaj smo tedaj zgradili okrog 15 km. Težaj se je nam zdel to dober rezultat. Zato si danes, ko sem prišel na avtomobilsko cesto »Bratstvo - enotnost«, ne morem misliti, čeprav verjamem, da bo v letu dni zgrajenih 240 km široke moderne ceste.

»Vsa naša država,« je rekel maršal **Tito, je velikansko gradbišče. Pojdite v Makedonijo, o kateri veste, kako je bila zaostala, in videli boste tudi tam, kakor v vseh drugih naših republikah, velikanske uspehe, množico novih tovarn, hiš in različnih drugih objektov. Vendar se ni preobrazila samo država, temveč tudi ljudje. Ko sem bil pred kratkim v Makedoniji, sem se razgovarjal kakor sedaj z vami s približno 250 predstavniki makedonskih obdelovalnih zadrug. Bili so to kmetje, vendar ne več tisti nekdanji potrti, zgrbljeni makedonski kmetje, temveč novi, svobodni in odkriti ljudje, ki so jemali v roke beležke, da bi zapisali potek razgovorov, in ki so vsi hoteli govoriti o rezultatih, doseženih v njihovih zadrugah, ker so bili ponosni nanje. To je velik uspeh, ti ljudje so se dvignili, postali so zavedni, približali so se tovarniškemu delavcu.**

Na vsakem koraku po naši državi lahko vidite velikanska dela in krasne uspehe, ki jih dosegamo brez zunanje pomoči. Tudi prej nismo prejemali pomoči, razen toliko, koliker smo dobili od Sovjetske zveze in držav ljudske demokracije kot protivrednost za to, kar smo dali. Za nas je bilo tudi to dobro, kajti kupili smo lahko, kar smo potrebovali. Naši ljudje so delali z vso svojo silo in uspeh je bil velikanski. Sedaj pa nam hočejo onemogočiti te velike napore in uspehe, ki smo jih dosegli, klevetajo nas in na različne načine ovirajo. Toda tako ljudstvo, tovariši, ki je premagalo najtežje, ono prvo revolucionarno fazo borbe, ki se je odločilo za socializem in ve, da ni druge poti razen te, ni zaslužilo, da ga klevetajo in ovirajo. Zasluži samo, da bi se drugi narodi veselili uspehov, ki jih je doseglo v tako kratkem času. Vendar nas to ne bo oviralo. Kupili in kupovali bomo, kar potrebujemo, na drugi strani. Za to, kar uvažamo, dajemo presežek naših proizvodov, ruče, ki jih kopljejo naši ljudje. Naša država ima veliko rudno bogastvo in z njim plačujemo stroje, ki jih uvažamo. S temi stroji gradimo socializem in zato nam je vseeno, odkod prihajajo. Razen tega pa dobivajo tudi kapitalistični stroji, ki so jih prav tako izdelale delavske roke, roke proletarcev, svojo polno vrednost pri graditvi socializma. Pri nas služijo delavcem in delovnemu ljudstvu. Tako gledamo na to stvar. Pri nas je sedaj, tovariši, največja težava v tem, da nimamo dovolj delavcev, niti navadnih, nekvalificiranih, potrebovali pa bi jih na sto tisoče. Zato sedaj delamo na tem, da na vasi preusmerimo proizvodnjo od ekstenzivnega na intenzivni način in ustanovimo obdelovalne zadruge, v katerih bodo stroji sprostili delovno silo, ter omogočimo, da bo odšla v tovarne. Na leto zgradimo sto in sto velikih in modernih tovarn in zanje potrebujemo mnogo delovne sile. Tu je naša največja težava.«

Neki delavec je pripomnil na te maršalove besede, da je v drugih državah mogoče opaziti namesto pomanjkanja delovne sile stalno naraščanje števila brezposelnih.

V nadaljnjem razgovoru so delavci pohvalili naše pionirje, ki so jih včeraj obiskali v njihovem mestu, nakar so znova z občudovanjem govorili o pripadnikih Jugoslovanske armade, ki so jih videli, kako delajo na avtomobilski cesti, kot o novih ljudeh, ki stoje na braniku naše države in hkrati grade socializem ter pomagajo ljudstvu.

»Letos,« je rekel maršal v zvezi s tem, **»dela tam okrog 75.000 vojakov naše armade. Točno je, da so to drugi ljudje v primeri z vojsko stare Jugoslavije, toda drugačni niso samo vojaki, temveč tudi podoficirji in oficirji.«**

Besede maršala Tita in ves razgovor z njim so spodbudile predstavnike naših izseljencev, da so še enkrat ostro obsodili škodljivo propagando, ki jo vodijo v tujini proti naši državi. Maršal Tito se je pridružil njihovim obsodbam in je rekel o klevetah ter delu proti koristim naše države in ljudstva med drugim:

»Propaganda, ki jo vodijo proti naši državi, nam ne zadaja velike skrbi. Vemo, kaj vse profi nam govore in pišejo. To nas boli kot neresnica, žalitev in izmišljotina, vendar nas to ne dela malodušnih, temveč nam daje nasprotno še več sile, da vztrajamo, ker se zavedamo žrtev in prispevka, ki smo ga dali, in tega, kar gradimo v svoji državi, ter pravilnosti linije, po kateri hodimo.

Ko gre za propagando pri vas v Franciji, se čudimo samo temu, kako morejo francoski delavci molčati. Ne mislim, da odobravajo to propagando, toda, kako morajo molčati na tako strašne klevete in psovke proti nam? »Humanite« nas kleveta in enostavno prevrača stvari, toda francoski delavci molče. Če se pri nas napiše v časopisih kak članek kot odgovor na psovke, pa se v njem uporabi neprimerna beseda, naši ljudje tega ne trpe. Če bi mi uporabljali tak ton proti Sovjetski zvezi, kakor ga ta uporablja proti nam, vam pravim, da bi bilo naše ljudstvo proti nam, ne zato, ker ljubi Sovjetsko zvezo bolj kakor svojo državo, temveč zato, ker ne mara, da bi se v takem tonu razgovarjali. To ni lepo in ničemur ne koristi.«

Glavni razlog, da delavci v Franciji ne reagirajo na to, kar se piše, je odgovoril neki delavec na te maršalove besede, je v tem, da so popolnoma neobveščeni, kaj se odigrava v odnosih med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo. Izhajajo od tega, da je na eni strani 8 partij, na drugi strani pa ena, ne morejo pa prodreti v bistvo stvari. Francoski delavec ne verjame izmišljotinam, ki jih širijo v tej gonji proti Jugoslaviji, toda nekateri voditelji Partije ga silijo in ne more povedati, kar misli. Ta primer, zlasti pa napačno in oportunistično protirevolucionarno geslo o izključni osvobodilni vlogi Rdeče armade sta povzročila, da je francoski proletariat popolnoma uspavan, da je otopela njegova revolucionarna borbenost. To se je izrazilo tudi v stavkah, v katerih je Partija dajala nalog, naj se ustavijo, ker ni nastopil pravi trenutek. Toda, kje se delavski razred v kapitalizmu oborožuje z zavestjo, kje spoznava razredno borbo kakor v stavkah? Nedavno je francoska Partija organizirala ob prihodu generala Bradleya v Pariz protestno zborovanje, na katero je prišlo izmed 80.000 komunistov Pariža in okolice samo nekaj tisoč. Razumljivo je torej, da je 3.500 oboroženih policistov Julesa Mocha lahko razbilo to majhno množico. Če bi prišli vsi komunisti, jih ne bi bilo mogoče razbiti. Zato je logičen zaključek, da so oni krivi za take in druge neuspehe.

»To je precej velika tragedija«, je rekel tov. Tito, **»in zelo škoduje delavskemu gibanju. Toda to bo pomagalo, da bodo vendar prišli na pravo pot tisti, ki so stopili na krivo pot, in ob koncu koncev bodo vendar koristili delavskemu razredu sveta.«**

Maršal Tito je nato obvestil naše izseljence na vprašanje nekega delavca o plačah, zavarovanju in pokojninah, ki jih imajo po zakonu naši delavci. Gostje iz Francije so pripomnili, da ustreza najvišja stopnja pokojnine, ki jo delavci dobivajo v Franciji, naši najnižji, invalidni delavci pa dobivajo lefno pomoč, s katero lahko komaj živijo mesec dni.

Na vprašanje, če se morejo pripadniki četniških in drugih kvislinških enot ter jugoslovanski begunci sploh, ki so sedaj v Franciji, vrniti v Jugoslavijo, je maršal Tito odgovoril, da se tisti, ki so bili zapeljani in prisilno mobilizirani, pa so se borili kot vojaki proti naši vojski in niso zagrešili nikakih zločinov proti ljudstvu, kakor tudi drugi begunci, ki niso zločinci, lahko vrnejo, dočim morajo tisti, ki so bili zločinci, odgovarjati za svoje zločine pred našimi sodišči.

Na koncu je maršal Tito izročil pozdrave vsem našim izseljencem iz Francije, ki so prišli pogledat svojo državo, po njih pa vsem drugim našim izseljencem v Franciji in vsem francoskim delavcem, ki se morajo prav tako seznaniti z resnico o Jugoslaviji.

Naših borb in našega dela ne sme nihče podcenjevati

Organi Narodne milice in ostali uslužbenci notranjega ministrstva v Ljubljani so se zbrali v Domu Narodne milice, da bi proučili note Sovjetske zveze. Občutke, ki so jih imeli pri tem proučevanju, so izrazili v spomenici CK KPJ, v kateri je med drugim naglašeno:

»Jugoslavija ÷ to smo mi, ki po načelih marksizma-leninizma pod vodstvom naše Partije gradimo socializem z velikim uspehom. Tista Jugoslavija pa, ki jo slikajo note Sovjetske zveze, in o kateri govorijo voditelji informbirojevskih držav, tista Jugoslavija, ki naj bi bila šla v imperialistični tabor, pa je samo v glavah informbirojevskih obrekovalcev, ki s svojim ravnanjem teptajo načela marksizma. **Naj vedo vsi, ki nam pošiljajo note, da ni sile na svetu, ki bi nas zlomila, ker imamo za voditelja in učitelja tako Partijo, ki se ne boji nobenih težav.** Obrekovanje in laži nas bodo še bolj spodbujale pri našem delu.«

V pismu maršalu Titu je navedeno: »Obljubljamo Vam, da bomo vsak dan stopnjevali svoje napore in tako tudi mi, narodni miličniki in uslužbenci notranjega ministrstva, zaščitniki delovnega ljudstva, odgovarjali vsem, ki kričijo z vzhoda ali zahoda, da je naša pot pravilna in da v naš CK KPJ z Vami na čelu popolnoma zaupamo.

Predsedniku vlade LR Slovenije tovarišu Mihi Marinku pa sta poslala svoji pismi delovni kolektiv Državnega posestva Plač—Zgornja Kungota in delovni kolektiv Tovarne verig v Lescah pri Bledu. V prvem pismu je navedeno: »Razne države so že podcenjevale našo borbo, ko smo pa zmagali, so priznali, da smo narod, ki zna zmagati. Zdaj smo spet v borbi za socializem, za boljše življenje delovnega ljudstva in za našo samostojnost ter ne pustimo, da bi nas pri tej borbi in pri tem delu kdo podcenjeval.« Delovni kolektiv, ki je dobil prehodno zastavo glavnega odbora Zveze sindikatov, obljublja, da pod zastavo Partije in pod vodstvom maršala Tita posvetil vse svoje sile popolni naši zmagi.

Kolektiv Tovarne verig v Lescah je naglasil, da se vsak naš delavec zaveda, **da brez industrializacije ni socializma.** O nasprotnem nas ne bo nihče prepričal, najmanj pa informbirojevsko obrekovanje. Člani kolektiva poznajo vse sovjetske in naše note, kar se ne more trditi o narodih ZSSR, in iz njih so si ustvarili jasno sliko, ki jih navdaja s ponosom nad državnim vodstvom, ki vodi naše narode po pravi poti. Nobena sila ne more omajati zaupanja naši KPJ in vladi s tovarišem Titom na čelu.

Protestno zborovanje v tovarni »Ikarus« v Beogradu

Protestno zborovanje proti notam vlade ZSSR so imeli tudi delovni ljudje podjetja Ikarus.

Na zborovanju so prebrali brzojavko CK KPJ, v kateri je med drugim rečeno:

Nikomur ne bomo dovolili, da bi se vmešaval v naše notranje zadeve, ker nas nauk marksizma-leninizma uči, da morajo biti odnosi med socialističnimi državami zasnovani na temelju enakopravnosti in vzajemne pomoči, ne pa na temelju izkoriščanja in jerobstva. **Pravica in resnica sta na naši strani in nam dajeta moč, da premagujemo vse ovire in težave, ki nam jih prizadevajo ZSSR in druge države informbiroja. S ponosom lahko rečemo, da smo po enoletnem odbijanju vseh napadov še močnejši in, kar je glavno, trdno smo prepričani v pravičnost naše borbe in v našo moč, da zgradimo socializem brez njihove pomoči.**

Mladina Karlovca odgovarja obrekovalcem

Nad 3000 mladincev in mladink Karlovca skupaj z velikim številom borcev Jugoslovanske armade je protestiralo na velikem zborovanju zaradi preprečitve naši delegaciji, da bi se udeležila kongresa Svetovne federacije demokratične mladine. Na zborovanju je član centralnega komiteja Ljudske mladine Jugoslavije Žika Tripalo med drugim dejal:

Voditelji VKP(b) in Komsomola so naročili madžarski vladi, naj prepreči prihod jugoslovanske mladine na kongres. Voditelji Komsomola se niso tako zadržali proti mladini Jugoslavije v času vojne. Takrat so pisali naši mladini: »Tudi v najtežjih dneh, ko je stal sovražnik pred Moskvo, ko so bili Nemci na obali Volge, nismo niti za trenutek pozabili, da se na Balkanu v neverjetno težkih okolnostih, odtrgani od sveta, bore stotisoči mladincev in mladink svobodnih narodov Jugoslavije. Zacelile se bodo rane, ki jih je prizadela vojna, pozabili bomo trpljenje, toda nikoli ne bomo pozabili podvigov mladine Jugoslavije«.

Nato so govorili znani mladinci in udarniki. Trikratni udarnik tovarne »Nik« Josip Peterman je med drugim rekel: Vest o ravnanju madžarskih oblasti je vspodbudila mene in moje tovariše za ustanovitev mladinske proizvodne brigade v našem podjetju, **ki hoče presegati dnevno normo za 150 do 200 %. Danes smo začeli delati po našem novem sistemu in presegli smo dnevno normo za 130 %.** To je bil prvi dan našega dela. Naši bodoči rezultati bodo še boljši in to bo naš odgovor obrekovalcem.

Velik odmev Zilliacusovih izjav o Jugoslaviji

Beograd, 8. sept. (Tanjug) Izjava, ki jo je dal neodvisni laburistični poslanec Conny Zilliacus 6. t. m. dopisnikom agencije Reuter in AFP po svojem 12 dnevnem bivanju v Jugoslaviji, je naletela na zelo velik odmev v mednarodni javnosti, posebno, ker je Zilliacus znan mednarodni javnosti kot odločen nasprotnik zunanje politike laburistične vlade ter pristaš ekonomskega in političnega sodelovanja s Sovjetsko zvezo zaradi ohranitve svetovnega miru in ohranitve neodvisnosti Velike Britanije.

Skoraj vsi angleški časopisi so prinesli Zilliacusovo izjavo na vidnem mestu. »Manchester Guardian« poudarja Zilliacusovo izjavo, da je **»v Jugoslaviji mirno stanje in da je prebivalstvo složno z vlado kot nikdar poprej.«** Časopis nadalje piše: **»Zilliacus je z druge strani navedel, da se je gospodarsko stanje države od njegovega zadnjega bivanja v Jugoslaviji v minulem letu, popravilo. Dve dobri žetvi in izredno dober ribolov sta letos izboljšali stanje prehrane. »V Jugoslaviji menijo«** — piše nadalje ta časopis, ko komentira izjavo Zilliacusa, **»da bo nesporazum med KPJ in Informbirojem proces, ki lahko dolgo traja, in da bo rešen edinole s spremembo stališča ene all druge stranke. Toda takšna sprememba ne bo prišla s strani KPJ.«**

Radio Pariz poudarja, da je ves francoski tisk objavil izjavo Zilliacusa o Jugoslaviji. Francoski levičarski krogi so jo sprejeli s precejšnjim prepresenečenjem, vendar z veliko pozornostjo. »To presenečenje prihaja odtod,« pristavlja pariški radio, »ker je Zilliacus znan zaradi svojih simpatij do Sovjetske zveze.« Izjava Zilliacusa, pi prihaja po izjavi francoskega intelektualca in antifašista Jeana Cassouja, **ima namen pokazati, da obsodbo Tita s strani Moskve v zapadnem komunističnem svetu čedalje teže sprejemajo.**

Razen vladnega lista »Aube«, skrajnega reakcionarnega časopisa »Matin« in komunističnega »Humanité«, beležijo vsi pariški časopisi izjavo Zilliacusa. **»Epoque« prinaša to izjavo z velikim naslovom: »Zilliacus poudarja, da Tito nima nobenega namena podpirati zahodni tabor.« »Franc-Tireur« piše z naslovom »Zvest socializmu«, da je Tito sedaj močnejši ko kdajkoli v preteklem letu.** »Le Monde« prinaša izjavo z naslovom »Zilliacus daje optimistične izjave o položaju v Jugoslaviji. »Combat« posveča Zilliacusovi izjavi daljši komentar na prvi strani z naslovom »Zilliacus naklonjen Titu« in piše:

»Jedro argumentov in opazovanj bivšega laburističnega prvaka je v tem, da je položaj maršala Tita trden, da je gospodarsko stanje v Jugoslaviji manj zaskrbljivo, kakor trdijo v Londonu in Moskvi, da je politični položaj dober, da je priljubljenost Tita med delavskimi množicami vedno enaka in da se je dvignila življenjska raven.«

Glasilo levih socialistov rimski »Avanti« z Nennijem na čelu piše spričo Zilliacusove izjave:

»Po vrnitvi iz Jugoslavije, kjer se je mudil 10 dni, je Zilliacus izjavil, da je jugoslovansko ljudstvo dobro razpoloženo in da je proti krizi hladnokrvno. To razpoloženje izvira iz ekonomskega položaja države, ki se je opomogla po obilni žetvi. Kakor je znano se je Zilliacus sestal z maršalom Titom, ki ga je preteklo soboto zadržal pri večerji. »Corriere della Sera« poudarja v svojem posebnem poročilu iz Beograda Zilliacusovo mnenje, **»da je Jugoslavija komunistična država in da nima namena preiti v tabor zapadnih velesil.«** Izmed britanskih časopisov je edinole londonski »Daily Worker« skušal z razbuljivim komentarjem ovrči besede Zilliacusa. Glasilo KP Italije »Unita« pa je prolgasil Zilliacusa za trockista.

Zilliacus, ki je bil letos maja izključen iz laburistične stranke, je dobil na kongresu laburistične stranke, ko so glasovali o njegovi izključitvi, pomembno število 714.000 glasov članov, ki niso hoteli odobriti sklepa izvršilnega odbora laburistične stranke o izključitvi Zilliacusa. Zahtevo Zilliacusa, naj ga zasliši kongres stranke, je podprlo 1,999.000 glasov proti 3,023.000 glasovom, ki so bili proti tej zahtevi.

Zilliacus je pričel svojo borbo proti reakcionarni zunanji politiki laburistične vlade z govorom med parlamentarno debato v britanskem spodnjem domu že v marcu leta 1946, ko je odločno nastopil proti politiki pretiranih vojaških proračunov in oborožitve. Po izključitvi iz laburistične stranke je Conny Zilliacus napovedal borbo za demokracijo v laburistični stranki, poštenost v politiki, borbo proti nacionalnemu bankrotstvu pred ameriškimi imperialisti ter proti vojni. On in še trojica izključenih poslancev iz laburistične stranke Mills, Solley in Pritt so ustanovili skupino neodvisnih laburistov. Zilliacus je hkrati tudi član izvršilnega odbora britanskega komiteja za mir. Zilliacus je bil na čelu skupine laburističnih poslancev, ki so oktobra l. 1947. obiskali Sovjetsko zvezo in jih je sprejel Stalin. Smoter obiska teh laburističnih poslancev v Sovjetski zvezi je bil, krepitev sodelovanja, zlasti gospodarskega, z vzhodno Evropo.

Zakaj na prioritetnih gradbiščih ni dovolj delavcev

Na najvažnejših, prioritetnih gradbiščih še vedno primanjkuje delovne sile. Krivdo za to nosijo predvsem posamezni okrajni ljudski odbori in njihove uprave za delovno silo, ki se mobilizacije delovne sile niso lotile organizirano, ki niso pritegnile k tej veliki akciji naših množičnih organizacij in niso opravile potrebnih političnih priprav.

Oglejmo si nekaj primerov, samo najznačilnejših, ki jasno odkrivajo, da je dosedanje neuspehe zakrivil predvsem lokalpatriotski birokratski odnos posameznih okrajnih ljudskih odborov njihovih uprav za delovno silo ter posameznih podjetij.

•

Podjetje »Projekt« v Kranju bi moralo prejeti iz okraja Kranj 50, iz okraja Krško 20 in iz Novega mesta 30 delavcev. Član republiške in okrajne uprave za delovno silo sta zaprosila podjetje za pomoč pri nabiranju delovne sile. Podjetje je določilo več uslužbencev, ki so na terenu okraja Kranj zbrali 37 delavcev. Ko so se ti delavci zglasili pri upravi za delovno silo zaradi ureditve formalnosti, jih je ta dodelila kratkomalo nekemu drugemu podjetju.

Uprava za delovno silo okraja Krško je izdala 18. avgusta le 12 odločb za premestitev delavcev, ki pa se do 24. avgusta pri podjetju niso javili. Podjetje je poslalo svojega uslužbenca k upravi v Krško, da ugotovi, kaj zavira prihod delavcev. Upravnik Zorko ni ničesar vedel, kaj je s premeščenimi delavci. Uslužbenec podjetja »Projekt« pa je ugotovil, da je od teh 12 delavcev, pet vpoklicanih k vojakom, eden pa leži v bolnišnici.

Obsojanja vredno opodtunistočno linijo je pokazalo tudi mestno gradbeno podjetje v Celju z upravnikom Balogom, ki ga je podprl celjski upravnik za delovno silo. Oba sta prišla na ministrstvo za gradnje intervenirat, češ da ne kaže premeščati delovne sile, ker bi se delavci samo razšli. Navzlic neuspeli intervenciji pa so poslali do 1. septembra podjetju »Beton« od določenih 70 le 14 delavcev, ostale da bodo poslali šele tedaj, ko se bo »pokazala potreba«. Pri tem je upravnik Balog delavcem tendenciozno pripovedoval, da so pri »Betonu« stanovanjske prilike neugodne in podobno.

Podjetje »Pionir« v Novem mestu bi moralo med drugim dobiti 10 delavcev iz »Ograda« v Črnomlju, ki ima po lastnih poročilih 40 delavcev. »Pionir« je prejel le 6 delavcev, Ograd pa še vedno gradi v Črnomlju stanovanjske hiše raznim privatnikom.

»Gradis«, ki gradi širom Slovenije najvažnejše objekte, prav tako zaman čaka prepotrebno delovno silo. Gradbišče Jesenice bi moralo dobiti nekaj sto delavcev. Iz celjskega okraja, ki bi jih moral poslati 60, še ni prišel nihče. Okraj Grosuplje je poslal polovico planiranih, Kamnik od 50 — tri, Kočevje od 30 nobenega, Novo mesto namesto 40 delavcev — 29, Trebnje od 20 planiranih — enega in Ljubljana - okolica od 40 predvidenih — 14.

Na gradbišče Moste je prispelo le 57 delavcev, planiranih je bilo 127. K temu je največ »prispeval« okraj Kamnik, ki je namesto 40 delavcev poslal samo 2.

Podobne reči bi lahko zapisali tudi iz drugih gradbišč: Savice, Medvod, Vuzenice, Šoštanja itd.

Lep primer »vneme« kaže tudi okraj Murska Sobota, ki bi moral gradbišču Vuzenica dodeliti 100 delavcev in premestiti 70 delavcev iz sobeškega Ograda. Gradbišče je prejelo v avgustu 47 odločb, delavca pa nobenega! Na številna povpraševanja so dobili slednjič odgovor od okrajnega poverjeništva za delo, da so delavce premestili drugam, gradbišče pa naj smatra odločbe za razveljavljene.

Na veliko gradbišče v Guštanju je bilo predvidenih 250 delavcev, prišlo jih je 8! Ti delavci bi morali priti iz okrajev Murska Sobota, Ptuj, Dravograd, Gornja Radgona ter Poljčane in vsem tem okrajem je gradbišče poslalo v pomoč svoje ljudi. Naleteli pa so na kaj čudno zbiranje delavcev s strani posameznih uprav, namreč na enostavno birokratsko razpošiljanje odločb, — nobenega prepričevanja in razlaganja o silnih potrebah po delovni sili za zgraditev naših najpomembnejših objektov. Na drugi strani pa so lahko videli mehko popustljivost napram pohajkačem, ki se še vedno v brezdelju skrivajo po njihovih področjih. Upravniku za delov. silo v Dravogradu na primer se ni zljubilo napisati niti ene same odločbe, čeprav je ves čas trdil, da ima v okraju še okrog 800 ljudi, ki bi se lahko vključili v produkcijo!

Podobno se godi tudi gradbiščem v Šoštanju in Velenju! Tu je treba omeniti zlasti Ograd Mozirje, ki ni mogel poslati v Šoštanj 20 delavcev, ima pa zaposlenih 93 ljudi. To lokalpatriotizem je našel polno podporo s strani referenta uprave za delovno silo iz Šoštanja.

Takih primerov bi lahko našteli še precej. Vsi skupaj zgovorno odkrivajo, kje ležijo vzroki, da mobilizacija delovne sile še ne uspeva tako, kot bi v interesu prioritetnih gradbišč vsekakor morala!

Tako smo izgubili v preteklem mesecu že veliko dragocenih ur. Še je čas, da se napake in slabosti dosedanjega dela odpravijo. Vsi, ki so pokazali doslej toliko malomarnosti, birokratizma in ozkosrčnosti pa se naj — zadnji čas! — zavejo škodljivih posledic, ki jih povzroča njihova neodgovornost, ki si jo s tem nalagajo!

TRŽAŠKI DELAVCI ODGOVARJAJO S STAVKAMI NA PROCES PROTI „PRIMORSKEMU DNEVNIKU“

Trst, 8. sept. (Tanjug). Postavitev listov »Primorski dnevnik«, »Corriere di Trieste« in »Unita« pred sodišče je povzročilo med tržaškimi delavskimi množicami veliko ogorčenje, ki se že kaže v številnih stavkah.

V ponedeljek so zapustili delo vsi delavci gradbenega podjetja na »Campi Elisi«, ki so vsi včlanjeni v gradbeno stroko Enotnih sindikatov.

Od 14 do 14.15 je prav tako zapustilo delo okrog 50 delavcev iz kamnolomov Faccanomi. Stavke so bile tudi v podjetju »Alfa«, v barkovljanskih ladjedelnicah, v gradbenem podjetju inž. Sofica, medtem ko so delavci v tržaškem pristanišču ustavili za pol ure delo pri vseh oddelkih.

Delavci stavkajo tudi v rafineriji »Aquilla« in »Standard«. Stavkovni val bo zajel najmanj 30.000 ljudi.

Te ni objavljajo toženi listi dokazni material, iz katerega se vidi, da so delavce res pretepali in da je obtožni material neosnovan. »Corriere di Trieste« je objavil originalne izjave pretepenih delavcev RASC, kjer ti točno navajajo, kako so z njimi ravnali.

Borba italijanskega delavstva proti likvidaciji kovinske industrije

Rim, 8 sept. (Tanjug). 200.000 kovinskih delavcev v Rimu in rimski pokrajini je stopilo danes v splošno stavko. Kovinarji zahtevajo, naj delodajalci prekličejo svoj sklep o odpustitvi 700 delavcev iz treh rimskih tovarn. Delavci so postavili pred tovarne straže, ki so preprečile policiji, da bi nasilno vdrla v podjetje. Po ponovnih napadih na stavkovne straže je policija danes popoldne zasedla kovinsko tovarno »Ferama«, katere lastniki so kmalu nato objavili sklep o likvidaciji tega podjetja. Na trgu pred rimsko delavsko zbornico je bilo veliko protestno zborovanje, na katerem so delavci poudarili zahteve kovinskih delavcev v rimski pokrajini. Sindikalna federacija kovinarjev je sklenila, pozvati vse rimske delavce, naj se iz solidarnosti pridružijo borbi kovinarjev. V borbi proti likvidaciji kovinske industrije in proti množičnemu odpuščanju je še 800.000 kovinskih delavcev v pokrajini Bologni, ki pasivno stavkajo že 10 dni. Kovinarji v pokrajini Terni so včeraj sklenili, da bodo ustavili delo vsak dan po eno uro vse do preklica sklepa o odpustitvi 1500 delavcev iz velikih elektrostrojnih kombinatov »Terni«.

Konec izrabljanja Radia Poljska za prenašanje katol. protidemokratičnih pridig

Varšava, 9. sept. (Tanjug). Po uradnem poročilu je direkcija poljskega radia upoštevala odpoved poljskega katoliškega kiera, da bi se posluževal državne radijske postaje za prenašanje bogoslužja, ki jo je uporabljal do osvoboditve. Ta odpoved je prišla v zvezi z nedavnim sklepom direkcije poljskega radia o prepovedi prenašanja po radijski postaji pridig, ki so jih imeli duhovniki v cerkvi za protidemokratične smotre. Spričo te prepovedi, je vodstvo katoliške cerkve protestiralo pri direkciji poljskega radia in poudarilo, da se cerkev ne bo posluževala radijske postaje, ako ji ne dovolijo prenašanja bogoslužja in pridig duhovnikov. Direkcija poljskega radia ni hotela sprejeti zahteve katoliške cerkve, marveč je upoštevala odpoved za izkoriščanje emisije.

Preganjanje naprednih elementov na Japonskem

Tokio, 8. sept. (Tanjug). Stab ameriških zasedbenih sil na Japonskem nadaljuje s preganjanjem naprednih elementov. Brezkakršnih koli obrazložitev je bil aretiran odgovorni urednik napredne korejske agencije na Japonskem Ni Bu Can, odgovorni urednik delavske agencije »Rengo Čusin« komunist Maricka Sociro pa je obtožen dozdevnega kršenja predpisov cenzure.

Uspeh našega filma v Cannesu

Pariz, 8. sept. AFP poroča iz Cannesa, da so 6. septembra na festivalu filmske umetnosti predvajali kratkometražni barvni film »Jugoslovanski narodni plesi«, ki so ga sprejeli z viharnim ploskanjem

Richard Strauss umrl

München, 9. sept. Včeraj je umrl skladatelj Richard Strauss, avtor znanih oper »Saloma«, »Elektra«, »Don Juan«, »Klavir z rožo«, »Ariadne na Naxosu« in raznih simfoničnih pesnitev. Rodil se je leta 1864.

Zasedanje zahodnonemškega parlamenta v Bonnu

Bonn, 8. sept. (Tanjug). Včeraj se je začelo v Bonnu prvo zasedanje tako imenovanega »federalnega pralamenta« separatne zahodnonemške države. To zasedanje, ki naj bi sestavilo separatno »vlado« zahodne Nemčije, predstavlja zaključno fazo angloameriške politike razdelitve Nemčije na dva dela. »Federalni parlament«, v katerem imajo večino Adenauerjevi kotaličani in Schumacherjevi desni socialisti, je sestavljen iz dveh domov. Za predsednika »Federalne skupščine« (Bundestag) je bil izvoljen katoličan Erich Köller, ki od leta 1945. zavzema položaj generalnega tajnika trgovinsko-industrijske zbornice v Wiessbadnu, za predsednika »Federalnega sveta (Bundesrat) pa izvoljen Karl Arnold, eden izmed najbolj izrazitih predstavnikov reakcionarnih katoliških krogov.

Prodiranje kitajske ljudske vojske se nezadržno nadaljuje

Peking, 9. sept. Agencija »Nova Kitajska« poroča: Na osrednji fronti so enote Narodno osvobodilne armade prebile kuomintanško obrambno črto na planinskem grebenu Cingling in prodirajo proti Nančengu blizu meje pokrajine Sečuan.

Peking, 9. sept. Agencija Nova Kitajska poroča:

Centralni komite Komunistične partije Kitajske je poslal pozdravno brzojavko vsem operativnim armadam narodnoosvobodilne vojske z zvezi z velikimi zmagami na vseh frontah v zadnjih štirih mesecih. V brzojavki se poudarja, da so dosegle armade narodnoosvobodilne vojske zadnje štiri mesece v veliki ofenzivi za osvoboditev južne in severozahodne Kitajske velike zmage in osvobodile več deset pokrajin ter glavnih pokranjinskih mest. Pri tem so uživale vsestransko in požrtvovalno pomoč prebivalstva. Centralni komite poudarja hrabrost in požrtvovalnost armad ter ljudstva za osvoboditev vse države in njeno združitev ter jim pošilja najtoplejše pozdrave. Na koncu poziva armade narodnoosvobodilne vojske, naj z enako požrtvovalnostjo in odločnostjo nadaljujejo borbo za izpolnitev nadaljnjih nalog za uničenje preostalih reakcionarnih sil in za osvoboditev vsega kitajskega ljudstva.

Mostovne delavnice bodo pomagale izpolniti petletni plan prometa v štirih letih

Vsi poznamo veliko obveznost, ki so si jo postavili naši železničarji: izpolniti petletko prometa v štirih letih. Zato morajo železniška podjetja delati s podvojenimi, potrojenimi močmi, odpraviti dosedanje napake in nenehno izboljševati svoje delo. Železničarji mostovnih delavnic so se zbrali včeraj na delovni posvet, ker je tudi od njih odvisna izpolnitev velike naloge. Saj mostovne delavnice izboljšujejo promet z gradnjo novih mostov in drugih železniških objektov, pa tudi s svojo široko proizvodnjo najrazličnejšega orodja, od svetilk pa do kretnic.

V mostovnih delavnicah so vedno izpolnjevali planske naloge, letos so 8-mesečni plan precej prekoračili. V prvem polletju so zgradili pet mostov, v tretjem tromesečju zopet dva, do 29. novembra pa bodo končali še štiri, na katerih so doslej izvršili že 60 do 80 % vseh del.

Za petletko v štirih letih pa je to še vedno premalo. Zato bodo delavci mostovnih delavnic izboljšali svoje delo in vnesli v njega več iznajdljivosti, boljšo organizacijo in delovno disciplino ter začeli tekmovati po zgledu naših slavnih rudarjev. Petletka v štirih letih postaja geslo vsakega železničarja, vsakega delavca, borbena zapoved železniškega sindikata, mladinske organizacije, predvsem pa Komunistične partije in vsakega posameznika.

Najvažnejša naloga, ki so si jo postavili železničarji mostovnih delavnic, je izboljšanje kvalitete dela. Izdelki morajo biti dobri in solidni. Zlasti kovaška delavnica ima še vedno slabe izdelke. Krampi, ki jih delajo v delavnicah, se skrivijo ob vsakem kamnu. Zgled vsem delavnicam pa so izdelki kleparske delavnice, ki so kvalitetno na višini.

Tudi dobavljanje materiala bodo pospešili. Res, da nam dobavo inozemskega materiala informbirojski saboterji ovirajo. To pa ne bi smelo biti pri domačem blagu. Mostovne delavnice bi morale dobiti po planu 30 kubikov lesa, dobile so ga pa le 15 kubikov. To je ovira na izpolnjevanje plana. Pomanjkanje materiala pa bodo rešili še na drug način: z izkoriščanjem starega materiala in raznih odpadkov. S tem bomo izdelke pocenili in se približali planiranemu znižanju polne lastne cene.

Vsak železničar in vsak delavec mostovnih delavnic mora čuvati orodje in stroje kakor punčico v očesu. Ponekod še vedno slabo ravnajo s stroji in orodjem. Vsak se mora zavedati, da so stroji zelo dragoceni in da je orodja premalo. Pogosto pomočniki iščejo orodje in material, ki ga je zadosti, pa je le raztresen. Zato bodo material in orodje sortirali.

Nadalje so na konferenci ugotovili, da je treba pospešiti popravilo vagonov. Še vedno se dogaja, da stojijo vagoni v delavnicah, bodisi da so že popravljeni ali jih pa še niso popravili. Vsi vemo, da imamo premalo vagonov v prometu.

Zelo občutno je pomanjkanje delovne sile. Zato bodo hitro usposobili vajence, vključili ženske v delo in poklicali v delavnice več delavcev, ki delajo na progah malo pomembna dela. Tudi z zboljšanjem discipline bodo pridobili mnogo izgubljenih delovnih ur. Res, kolektiv je večinoma disciplíniran, nekateri posamezniki pa še vedno zamujajo in predčasno odhajajo iz službe, neopravičeno izostajajo ter zapravljajo delovni čas. Proti takim bodo nastopili ostro in strogo. Nedisciplinirani so zlasti delavci, ki delajo most na Dravi in trojica Celjanov, ki delajo v Litiji. Tudi kampanjsko delo mora prenehati. Doslej je krivulja na diagramu kazala, da v začetku meseca zaostajajo za planom, potem pa hočejo ob koncu meseca vse popraviti.

Znova bodo pregledali tudi norme, ki ponekod niso realne. V pisarnah bodo odpravili birokratizem, ki se vedno skuša ovirati delo.

Delovna konferenca železničarjev mostovnih delavnic je temeljito proučila vse pomanjkljivosti in postavila naloge, ki jih bo kolektiv mostovnih delavnic vestno izpolnil, da bodo naše železnice lahko izpolnile petletni plan v štirih letih.

184 brigad v gozdovih zagrebške oblasti

Organizacije Ljudske fronte v zagrebški oblasti so imele v prvem letošnjem polletju na vseh gradbiščih prav dobre uspehe. Frontovci zagrebške oblasti so se posebno odlikovali na delovnih mestih v gozdovih, na državnih posestvih, pri melioracijah, znatno pomoč pa so dajali tudi rudnikom.

V prvem polletju je oblastni odbor Fronte pri pridobivanju delovnih moči skrbel predvsem za uspešno delo v gozdovih. **V gozdove je bilo poslanih 184 brigad, ki so imele 29.866 članov.** Pri tem so se posebno odlikovali okraji Čakovec, Krapina, Prelog in Varaždin. V šestih mesecih so bile brigade v gozdovih štirikrat izmenjane in je poslal krapinski okraj vsakokrat na delovna mesta v gozdove povprečno nad 1270 delovnih moči ter je na ta način **presegel svoj plan pridobivanja delovne sile za 27 %.** Okraj Prelog je poslal pri vsaki izmenjavi v gozdove po 930 delovnih moči

Kaj je učil Lenin o odnosih med socialističnimi državami

(Nadaljevanje)

Lenin je nenavadno jasno videl, da bodo razne države, ki bodo šle k istemu cilju — socializmu, komunizmu — po različnih poteh, z različno hitrostjo in v različnih oblikah. To Leninovo pojmovanje je najtesneje povezano z njegovim naukom o revoluciji. Prav zaradi tega, ker je odkril zakonitost, da revolucija ne bo izbruhnila v vseh državah hkrati, temveč v posameznih državah v različnih obdobjih, je bilo Leninu jasno, da bodo oblike revolucije in oblike prehoda v socializem, nenavadno bogate v svoji pestrosti. Lenin je bil mnenja, da **»ni nič teoretično revnejšega in praktično bolj smešnega, kakor v imenu zgodovinskega mateFrancois Simiand si bodočnost glede poti raznih držav v socializem — z monotono sivo barvo«.**

Obrekovalci KPJ, s »teoretiki« in revizionisti leninizma iz ZSSR na čelu pa zanikajo prav to različnost oblike v potih delavskega razreda posameznih dežel do oblasti in v izgradnjo socializma. S tem so v praksi in tudi v teoriji zabredli v idealizem. Ker zanikajo dialektično zakonitost o raznovrstnosti razvoja, ki velja tako za prirodne kakor tudi za družbene pojave, so prišli neizbežno v navskrižje s stvarnostjo tako v posameznih socialističnih državah, kakor tudi v posameznih delavskih gibanjih na svetu.

Do tega zanikanja različnosti v potih posameznih dežel k socializmu, **ki je postalo usodno za dejansko** enotnost socialističnih dežel in za politiko delavskih partij v kapitalističnih deželah, je prišlo zaradi tega, ker so prešli voditelji ZSSR z internacionalističnih na nacionalistične postojanke. Oni — predvsem oni — so uvedli med socialistične države načela kapitalistične trgovine (osnova zamenjave med socialističnimi deželami je dolar, načelo pa: prodaj čim dražje in čim slabše, a kupi čim ceneje in čim bolje), kar neizogibno, po sami gospodarski zakonitosti pomeni ustvarjanje ekstraprofitov in izkoriščanje slabih in nerazvitih po močnih in razvitih. Na takih ekonomskih odnosih se oblikujejo tudi politični odnosi: potreba po takih režimih v socialističnih državah, ki bodo zaradi »višjih internacionalnih« idealov privolili v neenakopravnost in izkoriščanje lastne dežele. Tako se namesto svobodnih in enakopravnih socialističnih dežel dejansko ustvarjajo poslušne in vazalne vlade in vazalne države. (Tudi za Jugoslavijo so obstajali načrti za ustvaritev takšne vlade. Za ta »posel« je bila že dolgo vnaprej pripravljena vohunsko frakcionaška garnitura Hebrang-Žujević.) Metode imperialističnega izkoriščanja so neizogibno rodile že dobro znane imperialistične politične metode klevet, špionaže, provokacij na mejah, ubijanje in zapiranje nedolžnih ljudi, ki se ne strinjajo s takšno »politiko« in takšnimi metodami, potrebo po nadzorstvu vse državne dejavnosti socialističnih dežel po sovjetski obveščevalni službi, ustvarjanje tajnih frakcij v posameznih partijah zaradi kontroliranja njihove linije ter posameznih forumov in vodstev, črna propaganda — računajoča s pogoji in težkočami posameznih dežel, ki gre do grožnje z okupacijo, izkoriščanje mednarodne borbe za mir zaradi ustrahovanja posameznih socialističnih dežel in delavskih partij, preganjanje onih, ki se ne strinjajo s politiko neenakopravnosti med socialističnimi državami in delavskimi partijami, trgovanje in sporazumevanje, na primer, glede Koroške, Grčije itd. z imperialisti na račun posameznih socialističnih dežel ter delavskih in demokratičnih revolucionarnih gibanj itd. Na tej podlagi so nastali tudi dvolični odnosi med komunisti ZSSR in komunisti drugih Partij, pa tudi komunisti v posameznih partijah (izvzemši Jugoslavije). Na tej osnovi so bili nadalje razglašeni za revolucionarje in patriote razni oportunistični in sumljivi elementi, ki so se takoj povezali tudi z imperialističnimi obveščevalnimi službami, ki se vsiljujejo na vodilna mesta v socialističnih državah in delavskih partijah. Na tej osnovi (namišljeni zvestobi in poslušnosti ZSSR) učvrščujejo končno imperialisti svoja obveščevalna središča in razširjajo demoralizacijo v delavskem gibanju. Na osnovi napačne, nacionalistične in nenačelne politike voditeljev ZSSR, ki v praksi zanika vsako samostojnost in enakopravnost socialističnih držav in delavskih partij, gradijo imperialisti svojo politiko in svojo taktiko ter kujejo zarote proti socialističnemu in demokratičnemu svetu, katere po svojem obsegu in pomenu daleč presegajo one, ki jih je koval fašizem in katere so ustvarjali v Sovjetski zvezi Trocki, Buharin in njihovi pajdaši. V odnosu do delavskih partij in demokratičnih gibanj v kapitalističnih deželah pa voditelji Sovjetske zveze zanemarjajo konkretne pogoje posameznih dežel in si prizadevajo, da bi politiko teh partij in gibanj podredili svoji državni politiki. Po njihovem mnenju ni treba tem gibanjem nuditi moralno in politično pomoč in ohranjati njihovo notranjo samostojnost, da bi ta gibanja okrepila v borbi za demokracijo in socializem, ampak morajo te Partije in gibanja prilagoditi svojo politiko neposrednim interesom in geslom vlade ZSSR. Ker pa je politika ZSSR zapustila internacionalistične pozicije, prihajajo te Partije in gibanja neizogibno v slepo ulico — bodisi v konflikt s politiko ZSSR, bodisi da se ločijo od lastnih množic. Tako je nastala tudi v posameznih delavskih partijah v kapitalističnih državah »teorija«, da se zvestoba delavskemu gibanju in proletarskemu internacionalizmu ne meri z revolucionarno doslednostjo v borbi proti lastni buržoaziji in tujim imperialistom, ampak s priznavanjem vodilne vloge Sovjetske zveze (v ZSSR pišejo publicisti: s priznanjem vodilne vloge velikega ruskega naroda). Borba proti »lastni« in tuji buržoaziji je zopet prilagodena dnevnim geslom in diplomatskim preobratom vlade ZSSR, poleg tega pa je pri vrsti komunistov razširjeno prepričanje, da se njihove dežele morejo osvoboditi samo z neposredno akcijo Sovjetske armade (ki jo je treba čakati do nove vojne, o kateri ni znano, kdaj bo izbruhnila, niti kako se bo razvijala v posameznih svojih fazah). Nujni sporazumi med socialističnimi državami — Sovjetsko zvezo in imperialističnimi državami (na primer v drugi svetovni vojni) se ne razglašajo za nujne, ampak opravičujejo z enotnostjo ideoloških ciljev, kar ustvarja samo ideološko zmedo v pojmovanju in taktiki delavskih partij.

Prehajajoč na nacionalistične pozicije, voditelji Sovjetske zveze propagirajo za druge Partije internacionalizem (pod katerim razumevajo samo priznanje vodilne vloge ZSSR), v svoji lastni državi pa pod krinko sovjetskega patriotizma propagirajo najvulgarnejši nacionalizem. Njihovi propagandisti govore o izjemnih sposobnostih ruskega naroda za znanstvena odkritja, (na primer v pozdravu Akademije znanosti ZSSR Molotovu), o prednosti ruske — resnično velike — kulture pred kulturo drugih narodov. Voditelji ZSSR praktično ne store ničesar, da bi seznanili svoje narode z revolucionarnimi, socialističnimi in kulturnimi uspehi drugih narodov, tudi onih, ki so krenili na pot socialističnega razvoja. Oni so si izmislili protimarksistično teorijo o izjemni važnosti prvenstva v znanosti, namreč: važnosti za človeštvo in socializem, da so prav ruski znanstveniki prvi odkrili to ali ono (in na tej »idejni« osnovi prilastili svoji deželi, bolje rečeno »sebi« neštetа znanstvena odkritja skoraj vseh narodov. Ni potrebno naglašati, da je ta »teorija« (kakor tudi »teorija« o izjemni sposobnosti posameznih narodov) nova samo za ZSSR, in da so prišli z njo vsakovrstni rasisti in nacionalisti že davno, v nekoliko drugačni obliki. Ni potrebno dalje poudarjati, da izjemne važnosti prvenstva v znanosti in kulturi za posamezne narode — **ne omenjajo** niti Marx, niti Engels in Lenin, pa niti Stalin, vsaj v delih, ki so bila doslej objavljena. Propagandisti ZSSR podcenjujejo kulturo drugih narodov in razglašajo na primer francoski jezik, jezik Rabelaisa, Molièrea, Diderota in Saint Simona, za jezik fevdalne aristokracije, angleški jezik, jezik Shakespearea, Dickensa, Smitha in Owena — za jezik trgovske buržoazije, a ruski jezik, ki je resnično jezik ene največjih kultur — za jezik socializma (Zaslavski v »Literaturni Gazeti«, novoletna številka 1949) — a ne za jezik, s katerim bi morali biti v socializmu enakopravni ostali jeziki. Propagandisti v ZSSR govore dalje na ves glas o tem, da njihovi deželi (ruskemu narodu) pripada in da ji nihče ne more odvzeti pravice prvenstva v borbi za socializem. Oni pretvarjajo s tem socializem — ki je mednarodni pojav in ni last niti sad borbe enega določenega naroda, ampak mednarodnega proletariata in njegove borbe — in ki v ostalem nikakor ni edino niti najprej v Rusiji — v nacionalni pojav, nacionalno last in privilegij ruskega naroda.

Niti najmanj ni zato naključje, da je v njihovi propagandi praktično izginila kritika carizma in caristične imperialistične politike sploh, posebno pa nasproti zatiranim in malim narodom.

Vidite, do kakih nesmiselnosti in popačenosti se pride, kadar se opusti Leninovo načelo enakopravnosti narodov in držav v socializmu! Ena stvar je namreč razvijanje nacionalnega ponosa, osvobajanje svojega naroda čustva manjvrednosti pred drugimi narodi, ki so mu ga vcepili »njegovi« manjvredni nacionalni razredi, druga stvar pa je pripisovati svojemu narodu izjemne lastnosti, podcenjevanje in preziranje drugih narodov ter prisvajanje njihovih pridobitev sebi in svojemu narodu. Prvo je borba proti nacionalnemu nihilizmu, za socialistični patriotizem, a drugo je nacionalizem v najvulgarnejši obliki.

Najboljši slovenski rudarji o svojih izkušnjah in uspehih

V veliki borbi za večje količine premoga in večjo produktivnost dela, ki jo je pred poldrugim mesecem sprožil Alija Sirotanovič s svojim novim načinom dela, so najboljši rudarji bosanskih, slovenskih in srbskih rudnikov dosegli uspehe, ki jih lahko primerjamo z rekordi, kakršne so dosegli najboljši sovjetski rudarji v 13 letih, odkar je Aleksej Stahanov dosegel svoj prvi rekord. To gibanje naših rudarjev, ki pomeni začetek novega obdobja v razvoju socialističnega tekmovanja in nekakšno revolucijo v načinu dela, se je razvilo prav v dobi poostrene kampanje držav Informbiroja proti naši državi in našemu partijskemu vodstvu. To ni slučaj. Z novimi tonami premoga odgovarjajo naši rudarji na to kampanjo in izpričujejo svojo trdno odločnost, zgraditi socializem v naši državi ne glede na ovire in težave. Tudi ni slučaj, da se je gibanje začelo v nezadostno mehaniziranih bosanskih rudnikih, katerih proizvodnja je bila planirana na podlagi prej sklenjenih pogodb o dobavi strojev za mehanizacijo, ki pa nam jih države Informbiroja niso dale. Navzlic temu so se bosanski rudarji odločili, izpolniti visoke planske naloge z izkoriščanjem vseh možnosti, ki jih nudi boljša organizacija dela tudi pri nezadostnem številu rudarjev.

Slovenski rudarji imajo drugačne težave, čeprav se morajo prav tako stalno boriti s slabimi stroji in slabim materialom, ki smo jih dobili iz informbirojskih držav. Navzlic pomanjkanju delovne sile, plan vse leto izpolnjujejo in presegajo. Najboljši slovenski rudarji so se takoj vključili v gibanje za večjo storilnost, ker jih je k temu gnala zavest, da morajo dati čim več premoga in da morajo nenehno dvigati proizvodnjo in storilnost, kajti socializem je mogoče zgraditi le ob taki produktivnosti dela, ki je večja od produktivnosti dela v kapitalistični družbi.

V tekmovanju za večjo storilnost slovenski rudarji niso hoteli zaostati za svojimi tovariši v Bosni in Srbiji. V nekaj tednih so tekmovalne brigade pokazale, da se lahko merijo z najboljšimi v državi. Toda ni jim šlo zgolj za rekorde, saj taki rekordi ne bi imeli mnogo pomena, če bi sicer vse ostalo pri starem. Hoteli so hkrati pokazati svojim tovarišem v rudnikih, da za večji uspeh ni odločilen samo fizičen napor, marveč da se da tudi z boljšo organizacijo in z novimi načini dela doseči mnogo večja, včasih kar presenetljivo velika storilnost. To nalogo so tekmovalne brigade odlično opravile. Sedaj pa je naloga naših rudarskih kolektivov, razviti gibanje za večjo storilnost tudi v širino. Nove metode dela morajo osvojiti tudi množice drugih rudarjev, gibanje pa se mora razširiti na vse rudnike. Treba je razviti in nadalje izpopolnjevati brigadni sistem dela. Uprave rudnikov pa morajo poskrbeti, da bodo imele brigade dovolj delovnih mest, da bo dobro urejen izvoz, in da bodo izpolnjeni tudi vsi drugi pogoji za večjo in intenzivnejšo proizvodnjo.

Posvetovanje najboljših slovenskih rudarjev

Vse to nam je zgovorno pokazalo posvetovanje najboljših rudarjev, ki ga je v sredo sklicalo uredništvo »Ljudske pravice« v Ljubljani. Na posvetovanje so prišli zlasti pobudniki tekmovanja za večjo storilnost iz Trbovelj, Hrastnika, Zagorja in Velenja. Žal ni bilo tudi tovarišev iz Senovega, ki so prav zadnjo nedeljo dosegli tako odlične uspehe. V Ljubljano so prišli med drugim znani borci za večjo storilnost, kakor Petek, Železnik, Zagorišek, Stancar, Dernovšek, Zore, Erjavec, Tomažič, Bukovšek, Kmet in drugi.

Tov. Alojz Petek, voditelj znane mladinske številke, ki je že v avgustu izpolnila svoj letni plan, in vodja brigade, ki je prejšnjo nedeljo nakopala 518 ton premoga, je pripovedoval, kako so ob vesteh o Sirotanovićevih rekordih razmišljali in razpravljali na sestankih, kako bi zrušili te rekorde. Poizkušali so nove načine dela, ki ustrezajo odkopnim razmeram, da bi se čimprej lahko spustili v tekmovanje. Ponovno so pozvali Sirotanovića, naj bi prišel tekmovat v Trbovlje, da bi ob skupnem delu obogatili svoje izkušnje.

Tovariši iz Hrastnika so se vključili v tekmovanje čeprav še nimajo mehanizacije in delajo z lopatami in krampi. Stalno preizkušajo nove načine dela, da bi dosegli večjo storilnost. Prav tako so se vključili rudarji iz Zagorja, kjer bodo dvignili storilnost zlasti tedaj, ko bodo imeli dovolj delovnih mest. Seveda pa se morajo tu boriti z velikim pritiskom. V Velenju pa se pripravlja na tekmovanje nova brigada Karla Rogovnika, ki bo prvič tekmovala v nedeljo.

Novi načini dela

Razgovor o novem načinu dela je pokazal, da zahtevajo odkopne razmere v vsakem rudniku drugačne prijeme, drugačen način dela; skupno pa je vsem tem novim načinom dela prizadevanje, izvesti tako organizacijo, da bo delo potekalo brez zastojev, da nihče ne bo drugemu na poti, da nikomur ne bo treba čakati in bo ves čas lahko zaposlen. Predvsem je treba združiti v skupno brigado številke v isti etaži, če niso preveč oddaljene, in povečati število delovnih mest, tako da se kopači, tesarji in nakladalci pri delu laže zvrste. Novi način dela je mogoč tako na mehaniziranih širokih čelih, kakor tudi na prečnih odkopih.

V velenjskem lignitu so možnosti za racionalnejši način odkopavanja docela drugačni, kakor v zasavskih premogovnikih. Tovariši iz Velenja so pripovedovali, kako skušajo bolje organizirati delo. Začeli so tako, da ob izmeni odstrele premog. Nova izmena lahko potem takoj začne odvažati odstreljeni premog. Na predlog inž. Gostiše pa pripravljajo tu docela nov način odkopavanja. Odkopavati bodo začeli na velikem odkopu, ki meri 16 m na kvadrat. Tu bodo odkopavali od spodaj navzgor in vedno minirali v strop. Kolikor ne bo premoga odveč, ga bodo pustili pod seboj, da bodo lahko prišli čedalje višje in naposled razstrelili vse do vrha plasti, to je 27 m visoko. Nato pa bodo ves premog odvozili. Ta nov način odkopavanja bo prinesel izreden dvig storilnosti. Seveda pa je mogoč le v lignitnih rudnikih, kjer so premogovne plasti dovolj trdne.

Tudi v Trbovljah nadalje razmišljajo, kako bi še izpopolnili brigadni način dela in ga prilagodili raznim delovnim pogojem. Petkova brigada, ki šteje 28 mož, je sedaj tako organizirana, da kopači samo skrbe za premog, tesarji tesarijo, drugi pa skrbe za izvoz.

Tovariš Zagorišek, čigar brigada je preteklo nedeljo nakopala kar 966 ton surovega premoga, je dejal, da je bistvo uspeha v brigadnem sistemu, kajti le v brigadi se da delo organizirati tako, da je mogoča večja storilnost. Preteklo nedeljo je njegova brigada dosegla velik uspeh, čeprav ni imela najboljših odkopnih razmer. Tov. Petek je poudaril, da se doseže znatno večji uspeh tudi na ta način, da se odkopava samo v eni izmeni, v ostalih dveh izmenah pa se izvršujejo pripravljalna dela: tesarjenje, popravljanje tira ali premeščanje stresalk. Tako lahko tudi zasekači delajo podnevi.

Po pojasnilih tov. Dernovška je v Zagorju največja težava v tem, da nimajo rezervnih delovišč in morajo najprej eno okno zasuti in šele potem nadalje odkopavati. Razen tega imajo v Zagorju sloji velik padec, v najnižjih rovih pa ovira delo voda, ki se nateka, ker zasipajo z vodo. Za obrat Podstrana je tov. Bukovšek pojasnil, da bo mogoče precej povečati storilnost, ko bo urejeno novo zračenje; sedaj pa dim ob vsakem odstreljevanju hudo ovira delo. Seveda pa bo treba ustanoviti brigade. V Hotredežu pa bo teže uvesti brigadni sistem, ker so sloji ozki in pritisk premočen.

Naši rudarji so pripovedovali tudi o svojih nadaljnjih načrtih. Čimprej hočejo ustanoviti nove brigade, hkrati pa proučevati nadaljnje možnosti novega načina dela. Občutno zboljšanje storilnosti si obetajo že z združitvijo dela na dveh odkopih. Trije rudarji lahko opravijo isto delo kakor prej štirje, če ne delajo ločeno. Novi način dela bodo prenesli tudi na transport. Skrbeli bodo za to, da bodo med seboj izmenjavali izkušnje in jih prenašali na druge.

Več izmenjave izkušenj in politično dela

Gibanje za visoko storilnost je doslej zajelo le najboljše rudarje in najboljše brigade. Vendar se v to gibanje vključuje čedalje več rudarjev. Razgovor je pokazal veliko potrebo prenašati izkušnje med rudarji in med rudniki ter stalno pobijati nazadnjaške nazore, ki ponekod še niso povsem premagani. Naši sovražniki skušajo razširjati govorice, češ da je namen tekmovanja zvišati norme ali pa uvesti deveturni delavnik. Proti zlohotnim govoricam je treba takoj nastopiti in pravilno pojasniti vsem rudarjem, za kaj gre in kakšen namen ima novo gibanje. Treba je več posvetovanj in razgovorov in več pojasnjevanja, pa se bo kmalu novo gibanje razvilo v širino, kajti večina rudarjev je že danes pripravljena vključiti se v novi način dela.

V diskusiji so rudarji opozorili na potrebo agitacije in pojasnjevanja, na potrebo skupnih razgovorov in diskusij, pa tudi na potrebo budnosti proti morebitnim zaviralcem. Treba bo še več političnega dela, študija in krožkov, da bo vsak rudar znal pravilno gledati na vsa ta vprašanja. Rekordni uspehi, ki so jih dosegle najboljše brigade, imajo velik mobilizacijski pomen. Te uspehe pa je treba nadalje popularizirati. V Zagorju imajo zvočno aparaturo, vendar pa do zadnje nedelje niso nikdar oddajali poročil o uspehih posameznih delavcev.

Če bo vsakdo spoznal, da se da z boljšo organizacijo pospešiti in olajšati delo ter doseči večje uspehe, bo nova boljša organizacija dela povsod zmagala in bodo kmalu osamljeni tisti, ki se še oklepajo starega načina dela. Prve velike uspehe so naši najboljši rudarji že dosegli, nadaljnji uspehi pa ne bodo izostali, saj se je to gibanje razvilo iz zavestne borbe našega delovnega razreda, ki je trdno odločen pod vodstvom Partije in tovariša Tita z lastnimi silami in čim prej zgraditi socializem.

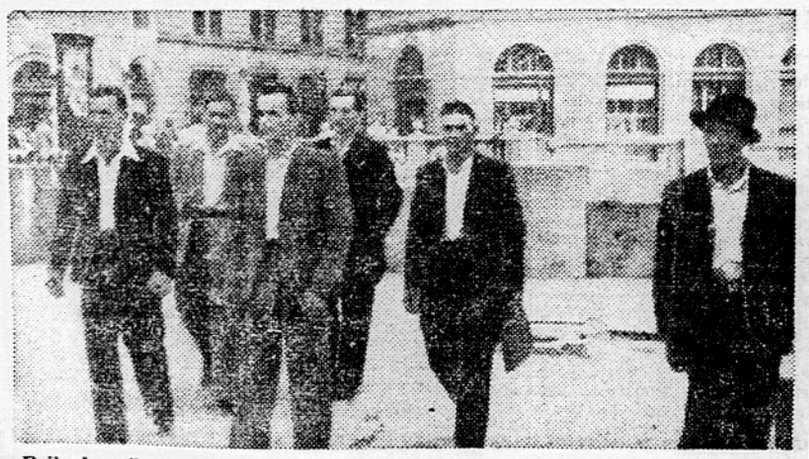

Prihod najboljših zagorskih rudarjev na posvetovanje v Ljubljani. Prvi štirje z leve proti desni so: Franc Dernovšek, Feliks Stancar, Jože Zore in Franc Lužar

Uspehi mariborskih brigad v tekmovanju za čim večjo storilnost

Maribor, 9. septembra.

Ne mine dan, da se v mariborskih podjetjih ne bi merile brigade v delu po Sirotanovičevem načinu. Včeraj so tekmovali v tovarni splošnih kovinskih konstrukcij in vijakov. V dopoldanski izmeni je brigada Janka Krepka pri kovanju tračnih žebljev presegla normo za 25% že po treh urah in pol dela. Po 8 urah pa je presegla normo s 180.3%. V popoldanski izmeni sta tekmovala Franc Bohak in Ivan Černek pri stiskanju zakovic. Dnevno normo sta presegla z 233% in pri tem nakovala 3830 zakovic več kakor običajno.

V skladišču železa je tekmoval danes Maks Pivek s svojo brigado, ki je že v 6 urah presegel 8 urno normo s 185%. Pri predrisavanju profilov je tovariš Habjan dosegel 275% norme.

V »Splošni« imajo tekmovalci težje pogoje kakor po drugih tovarnah, ker tehnično vodstvo nima pravega razumevanja za tekmovanje in njegovo organizacijo.

V tovarni avtomobilov je včeraj tekmovala brigada Marije Maherjeve, ki dela pri batnih obročih. Presegla je dnevno normo z 278%. Danes so tekmovali kovači, ki so v 6 urah in tričetrt izpolnili 446.6% osemurne norme. Izpolnili pa bi jo s 500%, če bi bil pripravljen material. V livarni pa je Ivan Kolbel presegel 8 urno normo s 310%.

Velika nacionalna in prosvetna proslava v Istri

Danes in jutri bodo slavili 50 letnico hrvatske gimnazije v Pazinu, ki je bila prva in dolgo dobo tudi edina hrvatska srednja šola v Istri. V zvezi s tem spominskim dogodkom pa bodo slavili tudi 70 letnico prvih hrvatskih učiteljskih maturantov v Istri in 40-letnico prve mature na hrvatski učiteljski šoli v Kastvu. V šestdesetih letih prejšnjega stoletja je bila v Istri samo ena hrvatska ljudska šola v Kastvu. Po koncu Bachovega absolutizma so sicer odprli več hrvatskih ljudskih šol, ni pa bilo učnih moči. Naposled so Istrani dosegli, da je dobilo italijansko učiteljišče v Rovinju oddelek za hrvatski jezik, pozneje pa so se učne moči za istrske hrvatske šole izobraževale na učiteljišču v Kopru. Prvo učiteljišče v Istri je bilo odprto leta 1906. v Kastvu.

Ti prosvetni jubileji so tudi velikega nacionalnega pomena, kajti profesorji in nekdanji dijaki obeh zavodov so si pridobili velike zasluge za nacionalni in kulturni napredek hrvatskega življa v Istri. Kot profesor je na pazinski gimnaziji deloval tudi pokojni pesnik Vladimir Nazor, med dijaki pazinske gimnazije pa je bil socialni revolucionar Otokar Keršovani, ki je postal že v začetku vojne žrtev ustaškega nasilja v Zagrebu. V pazinski gimnaziji bodo med proslavo odkrili spominsko ploščo pesniku Nazorju, jubilejna gimnazija pa bo dobile ime po nekdanjem dijaku Keršovaniju.

V Zagrebu se je začel kongres delavcev kemične industrije

Beograd, 9. septembra. (Tanjug).

Včeraj popoldne seje pričel v Zagrebu II. kongres delavcev in uslužbencev kemične industrije Jugoslavije. Poleg delegatov iz vse države so na kongresu navzoči zvezni minister za lahko industrijo **Josip Cazi**, generalni sekretar centralnega odbora Zveze sindikatov Jugoslavije **Ivan Božičević**, minister za industrijo vlade LR Hrvatske in član Politbiroja CK KPH tovariš **Rade Zigić** in drugi. Kongres je pozdravil v imenu zvezne vlade minister za lahko industrijo Josip **Cazi**.

Delovne naloge za 6 dni opravljene v dveh dneh

Okrajni odbor Ljudske fronte Požarevca ustanavlja drugo šestdnevno brigado, ki bo delala pri dograditvi električne centrale »Veliki Kostolac« in pri graditvi velike stanovanjske kolonije za delavce in uslužbence elektrarne.

V prvi šestdnevni brigadi, ki je delala v Kostolcu, je sodelovalo 500 članov Ljudske fronte iz 12 vasi. Najbolj so se odlikovali člani Fronte iz vasi Tanjan, Nabrdje in Lužice, ki so v dveh in pol dnevih opravili delo, ki je bilo določeno za 6 dni.

Vipava pred praznikom
druge obletnice priključitve

Po že udomačeni navadi jugoslovanskih delovnih ljudi, se tudi Vipavci s tekmovanjem pripravljajo na svoj veliki praznik. Ti dnevi pred njim bodo še bolj oživeli veliko gradbišče, kakršna je Vipava že od osvoboditve sem. V Privačni bodo proslavili zgodovinsko obletnico že v novozgrajenem zadružnem domu, prav tako hite zdaj tudi v Dornbergu in še marsikje drugod. Toda poglejmo si danes Vogersko in njene vaščane, ki jih lahko z mirno vesjto štejemo med najbolj napredne Vipavce.

Vas s svojimi 700 prebivalci leži na majhnem griču, v trikotu, kjer se steka Lijak v Vipavo. Že 1942. leta so fašisti iz Gorice požgali nekaj hiš, dve leti kasneje pa je bila vas vnovič žrtev — topot nemških bombnikov. Vse to pa hudo prizadetih vaščanov ni omajalo. Kmalu po osvoboditvi so že pričeli z obnavljanjem vasi po regulacijskem načrtu. Lansko jesen pa so začeli že s pripravami za gradnjo zadružnega doma.

»Težak je bil začetek,« nam pripoveduje Jože Sušmelj, odlikovan borec slavne 4. armije, zdaj komandant štaba vaške frontne brigade. Večji kmetje so žilavo nasprostovali, nagovarjajoč druge, da je treba najprej obnoviti vas, zadružni dom pa odložiti ali celo preprečiti! Na dan so prišli kajpak tudi s »skupnimi lonci« in številnimi drugimi parolami. Med najhujšimi nasprotniki je bil tudi srednji kmet Beltram Rudi. Vaško fronto je stalo nemalo truda, da je obrazložila pravi namen zadružnega doma in razgnala pomisleke, ki so jih netili nasprotniki socializma.

Letos pomladi se je potem delo resno pričelo. Po izkušnjah mladinskih frontnih brigad, ki so pred dvemi leti regulirale Lijak, so ustanovili vaščani frontno brigado z devetimi četami, ki delajo zdaj stalno na gradbišču, v izmenah po ena ali dve, kakor pač nanese potreba. Bolj kot rastejo zidovi, bolj narašča delovna volja in vnema. Tako je preteklo nedeljo delalo na domu 80 vaščanov, samo, da bi do praznika spravili dom pod streho. To jim bo tudi uspelo, saj postavljajo že ostrešje.

Med frontovci se je doslej odlikoval najbolj Černe Jožef, ki je opravil že 305 delovnih prostovoljnih ur! Med frontovci najdemo tudi Beltrama, nekdanjega velikega nasprotnika doma, z lepim številom prostovoljnih ur. Spoznal je, da je bil lani zapeljan in žal mu je, da je poslušal bolj krive preroke kot fronto. Najmanj je prispevala doslej družina bogate kmetice Fornazarič Frančiške — edina v vasi, ki stoji ob strani!

Toda na Vogerskem ne gradijo samo zadružni dom, postavljajo tudi velik zadružni hlev za 42 krav molznic, ki je do prvega nadstropja že dograjen. Vrhu tega so pokrili tri stanovanjske hiše in zgradili 2 gospodarski poslopji, dve hiši bodo pa še pričeli. Navzlic tej veliki delavnosti doma, pa so vaščani z dobro organiziranim delom poslali še precej stalne delovne sile v goriško opekarno in Novo Gorico ter trideset frontovcev v frontne brigade.

Lepo napreduje tudi domača sadjarsko-vinogradniška zadruga, v katero se je združilo deset najnaprednejših družin. Na izčrpanem posestvu bivše »Ente di Rinascita Agraria«, ki jim je bilo dodeljeno iz agrarnega sklada, so že letos pridelali toliko, da so oddali podjetju »Sadje in zelenjava« okrog 9000 zgodnjega krompirja, 2745 paradižnika in 8500 kg različnega zgodnjega sadja. Toda o zadrugi bomo poročali ob priliki obširneje.

Slednjič ne smemo pozabiti še razgibanega kulturnega dela, ki ga vodi skrbna poverjenica za ljudsko prosveto Beltram Dora. S pomočjo Partije in Fronte je organizirala pozimi najboljši izobraževalni tečaj v goriškem okraju. Vas ima zdaj tudi lepo knjižnico, mešan pevski zbor z 30 člani, gledališko skupino, prav na današnji dan pa bo ustanovni občni zbor izobraževalnega kulturno-umetniškega društva.

V ptujskem okraju bo treba takoj zboljšati slabo in nevestno opravljeno ugotavljanje donosov krompirja

Izkušnje z odkupom žita te dni dokazujejo, kako važne so vestne in pravočasne priprave. To velja v polni meri tudi za odkup krompirja.

Okrajna komisija za ugotavljanje hektarskih donosov pri okrajnem ljudskem odboru Ptuj je svoje delo »zaključila«. Na področju 89 krajevnih ljudskih odborov je opravila 84 poskusnih kopov. Za privatni sektor je pri tem ugotovila donos 10.000 do 15.000 kg na ha v povprečju. Največji od komisije ugotovljeni donos znaša 30.000 kg, vendar so taki primeri redki. Takoj vsaj meni predsednik okrajne komisije!

Če pa upoštevamo letošnje ugodno vreme in znano dejstvo, da je zemlja v okraju za krompir tako primerna, da bolje skoraj biti ne more, tedaj se z ugotovitvami komisije nikakor ne moremo strinjati. Dejanski donos je v povprečju, nedvomno precej višji in hektarski donos 30.000 kg nikakor ne bi smel biti le izjemen primer. Vse kaže, da je komisija očitno nasedla tistim špekulantom, ki stalno tarnajo o nizkih donosih, poskušajoč tako, preslepiti ljudsko oblast in oškodovati skupnost.

V kmečkih obdelovalnih zadrugah, ki obstojajo šele od letošnje pomladi, hektarski donos v povprečju ni boljši od donosa v privatnem sektorju. **Izreden uspeh pa je pokazala slovita zadruga »Osojnik«, ki je sama prijavila donos 35.000 kg na hektar! Za njo ne zaostaja mnogo ekonomija Tovarne avtomobilov v St. Janžu na Dravskem polju z 27.000 do 29.000 kg. Pri taki hrazlikah v hektarskih donosih in v razmerju potreb skupnosti med socialističnim in privatnim sektorjem, postaja še bolj očitno, kako nujna in pomembna je socializacija naše vasi, kako prepotrebna največja aktivnost, da jo pospešimo!**

Neaktivnost krajevnih komisij za ugotavljanje hektarskih donosov odkriva nazorno dejstvo, da je od 89 komisij poslalo poročila komaj — 6! Razlog za to malomarnost komisij je nedvomno najprej v tem, da je bilo sodelovanje aktivistov pri ugotavljanju donosov vsekakor premajhno, v glavnem le slučajno, drugič pa v tem, da se množične organizacije, zlasti še Fronta, za to akcijo niso zavzele, jo politično pripravile in nadzirale.

Za doslej opravljeno ugotavljanje donosov je treba vsekakor reči, da ne daje pravega jamstva za pravilno obremenjevanje pri odkupu. Tako malomarno delo naravnost ograža njegovo pravočasno in pravilno izvajanje. — Zato bo moral okraj te pomanjkljivosti ob najširšem sodelovanju Partije in množičnih organizacij, takoj odpraviti!

Znižana železniška voznina za obisk razstave v Ljubljani ob 100 letnici železnic

Za potovanje udeležencev na razstavo, ki bo v okviru proslave 100-letnice železnic od 17. septembra do 11. oktobra 1949, je odobren posameznikom 50 %, za skupinska potovanja pa 75 % popust od redne prevozne cene v II. in III. razredu brzih in potniških vlakov (motornih ne), in sicer od vseh postaj JDŽ do Ljubljane in obratno v času od 14. septembra do vključno 11. oktobra za odhod, za povratek pa od 17. septembra do vključno 14. oktobra 1949.

Prevozni izkaz, kupljen za odhodno potovanje po redni prevozni ceni, bo veljal udeležencu-posamezniku s potrdilom odbora za organizacijo razstave o obisku razstave za brezplačno vrnitev. To potrdilo mora pred početkom povratnega potovanja žigosati vstopna postaja Ljubljana.

Skupine najmanj 5 oseb se odpravijo pri odhodni vožnji s polovičnimi vozovnicami na osnovi potrdila množičnih organizacij, ustanov ali podjetij v dvojniku, iz katerih bo razvidno, da potuje skupina na ogled razstave. Ta potrdila žigosa vstopna postaja pri odhodu s poslajnim datumskim žigom. Razen tega potrdila mora imeti vodja skupine [illegible] seznam vseh članov skupine v dvojniku. En primer potrdila in seznam obdrži pripravljalni odbor za organizacijo razstave, a na drugem primerku potrdila in seznama potrdi odbor, da je skupina obiskala razstavo.

Polovične vozovnice, kupljene za odhodno potovanje, veljajo skupini za brezplačen povratek s potrdilom o obisku razstave, in jih mora pred začetkom povratnega potovanja žigosati postaja Ljubljana.

M. Ž. št. 29523-49.

KULTURNI PREGLED

»SODIŠČE ČASTI«

Če povemo kar takoj, da ta sovjetski umetniški film, ki skuša rešiti vprašanje patriotizma pri delu sovjetskega znanstvenika, gledalca ne zadovolji in da odhaja iz kinodvorane zelo nejevoljen, je vzrokov za to trditev ne samo precej, ampak skratka preveč.

Imaš vtisk, da se nista ne pisatelj scenarija, ne režiser prav zavedala, kaj prav za prav snemata.

Že zgodba filma, če je to sploh zgodba, je neverjetno preprosta, vprav grešno naivna in vsa prežeta s trditvijo, da ni nobene mednarodne znanosti, in s poudarkom, da je resnična znanost samo ruska.

Sovjetska znanstvenika prof. Dobrotvorski in prof. Losev sta iznašla nekakšen preparat proti bolečinam, vendar do zadnjih izsledkov še nista prišla, ker preparat še ni preizkušen. Prvi zapletek te iz trte zvite filmske zgodbe je ta, da je Losev iz častihlepnosti in pohlepa po denarju odnesel rokopis odkritja s seboj v Ameriko na kongres in da ga je tam objavil brez vednosti svojega tovariša prof. Dobrotvorskega — kar je pa še huje, brez vednosti inštituta, brez vednosti Akademije znanosti in brez vednosti ministrstva za zdravstvo skratka na lastno pest, ker bi se rad, naivna duša, s svojim odkritjem uveljavil. Toda prof. Losev se vrne v Moskvo nič hudega sluteč, nikar da bi se zavedal kakršne koli izdaje domovine in sovjetske znanosti.

Mirne vesti smo lahko mnenja, da bo imel takle profesor medicine, ki je že slaven učenjak, torej umsko visoko razvit človek, vsaj toliko pameti, da se ne bi vračal z dolarji v žepu v Moskvo kot izdajalec domovine in sovjetske znanosti, če bi res prodal važno medicinsko odkritje imperialistom. Kakor rečeno, preparat še ni bil preizkušen, pa je zato veliko vprašanje, ali Amerika kupuje takele stvari, ki so bolj ali manj šele v zasnutku. Takih idej, kako človeku pomagati, da ne bo trpel bolečin, ima ves svet dovolj, ne samo Rusija, in je zelo verjetno, da zgolj idej tudi Amerika ne kupuje niti od Rusov, ki so dolarjev, kakor so dokazali z našo Koroško, prav tako potrebni kakor ostali. Profesor Losev je imel v Ameriki pač predavanja o svojem in profesorja Dobrotvorskega odkritju, ta predavanja je ameriški tisk s slikami obeh ruskih znanstvenikov objavil in iz filma z največjim veseljem izveš, da jih je pohvalno objavil celo Hearstov tiskovni trust in njemu podobni najbolj reakcionarni ameriški listi. To pa je isti žargon, ki ga poznamo zadnji čas v sovjetskem tisku, kadar se skuša izviti iz lastnega precepa tudi s pomočjo vseh velereakcionarjev tega sveta.

Ameriško revijo »Life« dobi v roke član Akademije znanosti, akademik Verejski. Na seji Znanstvenega društva zelo netovariško, skratka nadvse grobo napade Loseva, ki trdi, da Američanom odkritja ni prodal. Zaradi grobosti tega starega akademika je prof. Losev užaljen, prav tako pa tudi prof. Dobrotvorski, ki izjavi, da je nesmiselno izolirati sovjetsko znanost od sveta, a to tem manj, ker ne gre za kako vojaško odkritje, in pove, da ima rokopis on, ne prof. Losev.

Tu pa se zdaj pokaže vsa ohlapnost vsebinske in režijske zgradbe tega filma. Njegovim tvorcem prva afera s prodajo odkritja Ameriki očitno ne zadošča, čeprav bi bila sama po sebi nacionalno dovolj tehtna, da bi lahko zgrabili vsaj Loseva. A dokazov še ni nobenih in kakor je videti s platna, je tudi samo en »zločinec« premalo. Prof. Dobrotvorski se je razodel doslej samo kot pretiran človekoljub, ki se je po vrhu s svojo izjavo, da znanost ne sme poznati nikakih geografskih meja, izkazal še kot slab patriot, čeprav je malo verjetno, da se 50-letni profesor medicine in član Akademije znanosti ZSSR ne bi zavedal po tako strahoviti domovinski vojni prvenstveno svojih dolžnosti do domovine kot vzgojitelj, zdravnik in iznajditelj. Oba sta do sem prikazana nadvse naivno kot neverjetna naivneža.

Z ničimer dokazana krivda Loseviljeva in problematična politična nerazgledanost prevelikega humanista Dobrotvorskega pa terjata še novo afero. V Moskvo prideta dva ameriška znanstvenika, oba medicinca, ki ne razumeta niti ene ruske besede in potrebujeta zato tolmača. Na Losevljevo prigovarjanje, ki se boji, da ne bi zaradi teh dveh njegovih ameriških kolegov nastal kak »mednarodni škandal«, jima dovoli profesor Dobrotvorski vstop v laboratorij, kjer izdelujejo tisti preparat proti bolečinam. Čeprav je vstop v laboratorij prepovedan vsem domačinom, razen tistim, ki so v njem zaposleni, dovolita oba ruska znanstvenika vstop dvema znanstvenikoma iz imperialistične Amerike. Naj je že to mogoče ali ne, višek je dosežen, greh otipljiv, zdaj je določno kriv tudi prof. Dobrotvorski, profesor Losev pa še malo bolj kot poprej.

Bolj in bolj postaja očitno, da so imeli tvorci filma kaj nesrečno roko, ko so morali v filmu poudariti, da je prva znanstvenikova dolžnost skrbeti za domovino, to pa ne samo zato, ker naj bi znanstveniku to skrb veleval njegov državljanski etos, ampak v največji meri zato, ker je sovjetski, a še zlasti ruski znanstvenik sploh največji in prvi na svetu ter da ima ruska znanost prvenstvo pred vsemi narodi.

Oba greha obtoženih znanstvenikov prideta pred vrhovne državne organe, ki nazadnje prepustijo vso to zadevo Akademiji znanosti ZSSR. Zanimivo je, da se sam pomočnik ministra za zdravstvo, ki je in mora biti, kakor vemo, zmerom strokovnjak in politično zrel človek, v tej vohunski aferi ne znajde po tridesetih letih sovjetske revolucionarne prakse in dejansko ne vidi v obeh znanstvenikih kljub vsem obtožbam kdo ve kakšnih grešnikov, ampak samo dva iznajditelja, od katerih domovina mnogo pričakuje ter jima je treba dati v njunem doslej tako plodovitem delu vsako pomoč. Po vsem tem ustanove na Akademiji Častno sodišče. Za tožilca je izbran stari akademik Verejski, velik prijatelj Dobrotvorskega, kar ga pa ne moti, da ne bi z vso zagrizenostjo nastopil proti obema znanstvenikoma kot veliki gromovnik v obrambi ruske znanosti. Z gromovitim poudarkom govori s katedre Častnega sodišča, da ni znanosti nad rusko znanostjo in da je prav ruski znanstvenik up, vest in pravica človeštva ter zahteva, preden sproži to svojo divjo trditev v vse narode sveta, za oba znanstvenika najstrožjo kazen, javni ukor!

Prav! Toda kje je njuna krivda? Ali sta res izdajalca domovine in izdajalca ruske znanosti? Iz vsega, kar smo doslej videli, tega ni spoznati. Ravnala sta seveda napačno, ker sta spustila v laboratorij tuja znanstvenika. A glej, na razpravi častnega sodišča iznenada izveš, da sta bila to vohuna, člana ameriške obveščevalne službe. Tu pa stojiš pred nemajhnim vprašanjem, kako sta sploh mogla priti do laboratorija in kako sta mogla biti ruska znanstvenika s svojimi petimi križi tako naivna, da nista prav nič pomislila, pač pa ti film pove, da sta zato bili nujni ženi bolj pametni, ki sta videli, kam ju vodi otroško slavohlepje, a se ju nista upali opozoriti, ker se je prva bala, da moža ne bi izgubila, druga pa, da ga ne bi užalila. Strela, vse, kar je prav!

Losev se ne vda, noče ničesar priznati, na vprašanje sodišča odgovori, da nima kaj povedati Dobrotvorski pa spozna svojo napako in se skesa, toda po procesu je tako čudno zbegan, da tudi gledalec ne ve, ali je tič ali miš.

Prav kakor je vsa ta zgodba neverjetna, za lase privlečena, temu primerna je tudi igra igralcev, ki se očitno ne znajdejo v svojih vlogah. Ne moreš se znebiti občutka strahotne prisiljenosti, kateri daje že kar groteskna napihnjenost samohvale ruske znanosti podobo obupnega šovinističnega, v samem sebi izgubljajočega se bahaštva. Vsi ti znanstveniki imajo krasna stanovanja s krasnimi vrtovi, s krasnimi razgledi, toda razen njih ne vidiš v tem krasnem svetu nobenega drugega živega človeka. Imajo imenitne obede, bankete in Dom znanstvenikov ima tudi krasen motorni čoln, v katerem se krasno vozi profesor Dobrotvorski z ženo, ki toliko da ju vidiš, ker se ti v oči poševno kar zadira kljun čolna, s katerega skratka moraš brezpogojno ves čas brati »Dom znanstvnikov«, da nehote pomisliš: Vraga, kaj tile Rusi vsega nimajo in vsega ne zmorejo!

Film »Sodišče časti« je dobil najvišjo nagrado Sovjetske zveze za filmsko umetnost. V tem pa, vsaj v tem, če jih že v ničemer drugem ne more ali ne sme prekositi nihče drugi, so prekosili same sebe.

R. K.

POTROŠNIKOM ELEKTRIČNE ENERGIJE

Zaradi rastoče porabe električne energije v večerni lučni konici, t. j. od nastopa mraka do 21, omejite porabo električne energije. V tem času je kuhanje in uporaba električnih grelnih aparatov zabranjena. Razsvetljavo omejite na najpotrebnejše.

V koliko se temu pozivu potrošniki ne bodo disciplinirano odzvali, se bo izvedlo kontingentiranje električne energije poedincem, ter bo uporaba električne energije za kuhanje in uporaba električnih grelnih aparatov onemogočena ves dan.

V interesu potrošnikov je, da so disciplinirani in si s tem zagotove redno razsvetljavo v večernih urah.

Generalna direkcija elektrogospodarstva — LRS

FIZKULTURA IN ŠPORT

POŽIVIMO TEKMOVANJE ZA FIZKULTURNI ZNAK

Telovadna zveza Jugoslavije je določila v letošnjem letu mesec september za mesec tekmovanja za fizkulturni znak. Namen te akcije je, da se ponovno poživi tekmovanje za fizkulturni znak, ki je zlasti letos po vsej državi občutno nazadovalo.

Ko je leta 1946. Fizkulturna zveza Jugoslavije uvedla pri nas tekmovanje za fizkulturni znak, so se takoj prijavili deset in deset tisoči mladine in odraslih, tako da je bilo tekmovanje za fizkulturni znak resnično najmnožičnejša oblika udejstvovanja naših ljudskih množic v fizkulturi. Leta 1947. in 1948. je tekmovanje za fizkulturni znak zavzelo še večji obseg, pozneje pa je zanimanje začelo padati, število prijavljenih je bilo vedno manjše, itd. Delno je bila temu neuspehu vzrok prezaposlenost strokovnjakov, zlasti v vrstah telovadne organizacije, ki so bili obremenjeni z velikimi nalogami, kakor pripravami za razne zlete, mnogoboje, crosse itd. Vendar pa v glavnem vsi izgovori, češ da je pomanjkanje rekvizitov in podobno, niso povsem točni, kajti 1. 1946. in 1947. smo imeli še manj strokovnjakov in rekvizitov kakor danes, pa je bilo kljub temu zanimanje za tekmovanje za fizkulturni znak neprimerno večje kakor je sedaj. Glavni vzrok je nedelavnost terena. Osnovne organizacije, t. j. društva, klubi, sekcije, aktivi itd. posvečajo tekmovanju za fizkulturni znak danes zelo malo ali pa nič pozornosti, ker so osredotočile vse svoje sile na druge prireditve. Komisije, ki so pred enim ali dvema letoma še obstojale in pri katerih so tekmovalci stalno polagali norme, danes ne obstojajo več. Propagande za tekmovanje za fizkulturni znak sploh ni več, registracija je nezadostna in ponekod skrajno površna in malomarna.

Da se čimprej odpravijo vse te napake ter ponovno poživi tekmovanje za fizkulturni znak, je Telovadna zveza Jugoslavije proglasila mesec september kot mesec tekmovanja za fizkulturni znak. V tem mesecu ne sme biti niti ene fizkulturne organizacije, pa naj bodo to telovadna, športna, strelska ali planinska društva, sekcije, klubi ali aktivi, ki ne bi posvetili prvenstvene skrbi tej nalogi. Danes se moramo zavedati, da je naša osnovna naloga razširitev fizkulture na vasi in tu nam lahko tekmovanje za fizkulturni znak ogromno koristi. Ta oblika fizkulturnega udejstvovanja je namreč za množice, predvsem iz vrst naše kmečke mladine, ki se ni še nikoli ukvarjala s fizkulturo, tako prikladna, da si lahko od tega obetamo največje uspehe, ki so se že pokazali v prvih letih tekmovanja za fizkulturni znak.

Na kakšen način bomo uspeli v tem mesecu spet dvigniti zanimanje za tekmovanje za fizkulturni znak? Najprej je treba po društvih in aktivih na novo določiti tekmovalne komisije. V krajih, kjer ni dovolj strokovnjakov, naj se priredijo kratki eno- ali dvodnevni seminarji, na katerih bodo člani tekmovalnih komisij dobili osnovno znanje za izvrševanje svojih nalog. Vsako društvo, aktiv, sekcija ali klub mora v tem mesecu sklicati množični sestanek vsega članstva, ki se mora seznaniti z vsemi podrobnostmi tekmovanja za znak. Te sestanke je treba dobro pripraviti skupno z vsemi množičnimi organizacijami. Prav tako se moramo v tem mesecu posluževati v največji meri vseh propagandnih sredstev, t. j. tiska, radia, parol in dr. Organizirati je treba takoj tudi skupne treninge, kakor vse priprave za polaganje norm, katere naj tekmovalci polagajo iz propagandnih ozirov kolikor je le mogoče množično in na odprtih prostorih pred javnostjo. Samo z načrtnim in vztrajnim ter pospešenim delom bomo to akcijo lahko uspešno izvedli, tako da bo mesec tekmovanja za fizkulturni znak pokazal resnično bogate sadove dela.

P. I.

Prvenstvo Slovenije v dviganju uteži

Te dni je bilo v dvorani Litostroja republiško prvenstvo v dviganju uteži. Organizacija tekmovanja je bila dobra. Nastopilo je samo 11 tekmovalcev, med njimi 4 od mariborskega Železničarja ter 7 od ljubljanskega Krima. Število udeležencev je bilo za tako prireditev vsekakor premajhno, poleg tega pa so bili skoraj vsi Mariborčani rokoborci in ne dvigalci uteži. Vzrok tega neuspeha je bil v tem, ker je bila večina ostalih tekmovalcev na različnih delovnih akcijah. Glede na to dejstvo je povsem razumljivo, da niso bili doseženi boljši rezultati, kajti štirje atleti sploh niso imeli konkurence. Prvaki v posameznih kategorijah so naslednji:

Bantam: Jezernik (Mrb) 170 kg (brez konkurence); peresno lahka: Jenko (Lj) 212 kg (brez konkurence); **lahka:** Babič (M) 222.50 kg; **srednja:** Kosec (Lj) 237 kg; **poltežka:** Sernko (Mrb) 235 kg; **težka:** Fišer (Mrb) 245 kg.

Uspele konjske dirke na Cvenu

Preteklo nedeljo so bile na Cvenu pri Ljutomeru ob velikem številu gledalcev jesenske konjske dirke, na katerih je nastopilo 38 kasaških in 18 jahalnih konj. Tekmovalni konji so bili povečini iz državnega in zadružnega sektorja.

V dirki »Ministrstva za kmetijstvo« je zmagala »Pristojna« iz Maribora, v dirki »Partizan« »Proja« iz Bunčan, v dirki »Maribor« pa je bila prva »Lijana« iz Babinec. V jahalni dirki »Borci za fizkulturni znak« je zmagala »Zora« iz Maribora z jahačem Pečovnikom. V jahalni dirki »Pionir« je zasedel prvo mesto »Crnko« od Sv. Lenarta z jahačem Filipičem. V dirki »tolažilni handicap« je zmagala »Mara« iz Spod. Krapja z vozačem Novakom. V preponski galopski dirki »JA« je zmagal »Pubi« iz Zagreba z jahačem podpolk. Stefanovičem. V dvovprežni dirki »Obdelovalna zadruga« sta zmagala »Pali-Udri« in »Pristojna« iz Maribora.

ROKOBORBA

Železničar (M) : Milicioner 8 : 8

V tekmovanju zvezne lige v rokoborbi je bil v Zagrebu dvoboj med Železničarjem (Maribor) in zagrebškim Milicionerjem. Z veliko borbenostjo je predstavnikom Maribora uspelo izvojevati neodločen rezultat 8:8. Najlepša borba je potekala med državnim prvakom Kožulo (M) in Babičem (Železničar), ki jo je Kožul dobil po točkah.

ZVEZNA KOŠARKAŠKA LIGA

Enotnost : Železničar

Drevi ob 20.30 bo na igrišču Ljuba Šercerja v Šiški odigrana prvenstvena tekma zvezne košarkaške lige med obema slovenskima predstavnikoma, Železničarjem in Enotnostjo, ki se prav vneto pripravljata. V drugi predtekmi se bosta srečali v okviru tekmovanja slovenske lige ob 19.30 rezervni moštvi Železničarja in Enotnosti, v prvi predtekmi, ki bo ob 18.30 pa pionirji obeh društev.

LJUDSKA TEHNIKA

Državno avto-moto prvenstvo v Opatiji

Danes in jutri bo v Opatiji III. državno avtomobilsko - motociklistično prvenstvo FLRJ. Dirka bo hitrostna na krožni mednarodni progi, ki je dolga 6 km. Tekmovalna proga ima več ostrih zavojev in serpentin ter zahteva od vozača veliko tehnično znanje, pozornost in vzdržljivost.

Slovenijo bo zastopalo 15 vozačev, med njimi Mirko Gorjup na »Puchu« 350 ccm, ki je lani zasedel prvo mesto v gorski vožnji. Na motorju 125 cm pa bo nastopil mladi tekmovalec Ludvik Pengov. Srbijo bo zastopalo 16 motociklistov in 7 avtomobilskih vozačev. Ekipo Hrvatske bo zastopalo 18 motociklistov in trije avtomobilski vozači. Za Bosno in Hercegovino bo startalo 16 vozačev. Na letošnjem državnem prvenstvu bodo prvič sodelovali tudi črnogorski vozači, ki so se usposobili v klubih Ljudske tehnike. To so po večini mladi vozači, ki so na raznih republiških tekmovanjih beležili prav lepe uspehe.

Poleg republiških ekip bodo tekmovali tudi vozači Partizana in pripadniki Narodne milice.

Pred dnevi so bile že prve poizkusne dirke. Član Partizana Čabraja je na poizkusni vožnji zrušil italijanski rekord, ki je bil postavljen pred vojno na isti cesti.

ŠAH

MOŠTVENO PRVENSTVO FLRJ

Krim : Mladost 6 : 2

Predvčerajšnjim je bilo odigrano v Opatiji IV. kolo državnega moštvenega tekmovanja. Krim je imel tokrat za nasprotnika prvaka Hrvatske Mladost iz Zagreba, katero je premagal z visokim rezultatom 6:2. Rezultati posameznih partij:

Puc-Rabar 1:0, Preinfalk-Bertok remi, prof. Gabrovšek-inž. Kindij 1:0, Germek-Tagirov 0:1, Šušmik - Timet 1:0, Slokan - Bayer remi, Levačič-Uhlir 1:0, inž. Sikošek-Arhanič 1:0.

Prekinjena partija iz tretjega kola: Sikošek-Dobrojevič 1:0. Tako je Krim premagal Metalca z rezultatom 7:1. Rezultati ostalih dvobojev:

BUŠK:Sloga 5:3, Partizan:Zagreb 5 in pol:1 in pol (1), Polet:Metalac 5:3. Stanje po četrtem kolu:

Partizan 24 (1), BUŠK 22 in pol, Krim 20, Sloga 16, Mladost 13, Metalac 11, Polet 10 in pol, Zagreb 10 (1).

•

Šahovska sekcija Papirničarja iz Vevč je odigrala te dni sedmi letošnji dvoboj tokrat s šahisti Planske komisije LRS na 12 deskah. Zmagal je Papirničar 8 in pol : 3 in pol.

Prijateljski dvoboj med šahisti Hrastnika in Litije se je končal z zmago rudarjev iz Hrastnika 6:2.

DNEVNE VESTI

KOLEDAR

Sobota, 10. septembra: Nikita.
Nedelja, 11. septembra: Milan.

SPOMINSKI DNEVI

10. september: Dan jugoslovanske vojne mornarice.

10. septembra 1756 — Ustanovljen Ruski teater v Peterburgu.

10. septembra 1898 — Ustanovljen prvi delavski list v Srbiji »Radnicke Novine«.

10. septembra 1915 — Avstrijci bombardirajo v prvi svetovni vojni srbsko prestolnico Beograd.

DEŽURNA LEKARNA

Centralna lekarna, Tromostje, Trg Franceta Prešerna 5.

NEDELJSKA DEŽURNA ZDRAVNIŠKA SLUŽBA

Ljubljana: dr. Zalokar Ana, Karlovška cesta 1, telefon 52-84, od sobote opoldne do ponedeljka do 8. zjutraj.

Celje: dr. Podpečan Ivan, Mariborska cesta 24, od sobote opoldne do ponedeljka do 8. zjutraj.

*

Pravoslavno Občestvo v Ljubljani — obveščamo, da je za ljubljanskega paroha imenovan tov. Gorazd Dekleva. Do njegove premestitve v Ljubljano bo bogoslužje vsako drugo nedeljo. — Prva sv. liturgija bo v nedeljo 11. septembra ob 10. V nujnih primerih se je obrniti na naslov: Pravoslavno Občestvo, Maribor, Trubarjeva ulica 1, telefon 25-61. 2254-n

ŠKUD Tone Tomšič, Univerze v Ljubljani, poziva vse priglašence in nove člane na zbor 12. septembra ob 11 na dvorišču Univerze glede navodil. Odhod v Lovran bo 15. septembra ob 5.30 zjutraj. Udeležba za stare člane obvezna, pridejo pa naj tudi novi, ki imajo veselje do petja in plesanja jugoslovanskih narodnih kol. — Odbor. 2219-n

V soboto 10. septembra bo ob 8 govoril v radiu na prvi dan pouka po gimnazijah minister za prosveto LRS. Opozarjamo vsa ravnateljstva gimnazij, da poskrbe za skupinsko poslušanje govora.

Mestno podjetje Avtotaksi sporoča, vsem ustanovam, podjetjem in privatnikom, da ima dnevno — tudi ob nedeljah — na razpolago osebne avtomobile za vožnje poljubnih relacij. Naročila sprejema v upravi podjetja, Povšetova ul. 12 ali telefonično št. 35-76. 2257-n

Gozdarsko nabavno podjetje, Ljubljana, Tyrševa c. 50, zaradi inventure v dneh od 15. do 27. septembra vključno ne bo izdajalo materiala iz svojih skladišč.

Dr. Jakša Jože zopet redno ordinira dnevno od 15 do 17. 2258-n

Opozorilo

Da se razbremenijo državni organi pri reševanju prošenj za izdanje potrdila o potrebi zdravljenja bolnikov v inozemstvu, opozarjamo v interesu naglega reševanja teh prošenj vnovič vse, ki se žele zdraviti v inozemstvu zaradi bolezni, ki se ne dajo zdraviti v domačih zdravstvenih ustanovah, naj vlagajo te prošnje samo pri ministrstvu za ljudsko zdravstvo LRS.

Prošnje morajo biti kolekovane z 10 din, priloge s 5 din in jim mora biti priložena ali na prošnji nalepljena še taksa 30 din za odločbo. Pri vsaki prošnji mora biti tudi zdravniško spričevalo državne zdravstvene ustanove o diagnozi bolezni z obrazložitvijo, zakaj se mora bolezen zdraviti samo v inozemstvu. Prošnje, ki ne bodo pravilno opremljene in kolekovane, ministrstvo ne bo vzelo v pretres.

Iz ministrstva za ljudsko zdravstvo LRS.

GLEDALIŠČE

KULTURNI FESTIVAL

na letnem gledališču na Jesenicah priredita SKUDA Kovinar (Jesenice) in F. Mencinger (Javornik)

Sobota, 10. septembra ob 19.: Promenadni koncert kovinarske godbe Javornik-Koroška Bela.

ob 19.30: Radovan Gobec: Planinska roža, opereta v treh dejanjih. Režija: Vister C., scena: Krojcer, dirigent: Sorgo

Nedelja, 11. septembra ob 16.: Pevski in glasbeni koncert in tekmovalni nastopi domačih in okoliških pevskih zborov, godb in harmonikašev ob 19.: Ljudsko rajanje

KINO

LJUBLJANA UNION: avstrijski film »Proces«, V alpskih stenah. Predstave ob 16., 18.15 in 20.30 uri. — MOSKVA: sovjet. film »Glasbena komedija«. FN 186. Bela pega na ledeniku. — SLOGA: češki film »Sirena«. FN 185. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15. — LETNI: sovjetski film »Fant iz našega kraja«. Srb. mes. 18. Predstava ob 20. — TRIGLAV: amer. film »Državljan Kane«, Športni pregled 10. Predstava ob 20. — ŠIŠKA: sovjetski film »Dubrovski«, Jesen med trtami. Predstavi ob 18. in 20. uri.

MARIBOR PARTIZAN: avstrijski film »Dolga pot«. Mesečnik 14 — UDARNIK: ameriški film »Straža na Renu«. Obzornik 35. — LETNI: sovjetski film »Gavroche«, Pregled 6. — POBREŽJE: jugosl. film »To ljudstvo bo živelo«. Bosanski mesečnik 20.

CELJE METROPOL: amer. film »Tarzanov zaklad«. Delavska letovišča — DOM: amer. film »Plinska luč«, Obzornik 36.

KAMNIK: češki film »Slutnja«, Obzornik 30.

KRANJ STORŽIČ: sovjetski film »Na sredin v Buhari« Črnogorski mes. 2. — SVOBODA: poljski film »Jeklena srca«. V. kongres KPJ.

JESENICE MESTNI: ameriški film »Bruca v Oxfordu«. tednik. Predstavi ob 18. in 20. uri.

PTUJ: sovjetski film »Mičurin« Uničujmo koloradskega hrošča«.

NOVO MESTO: sovjetski film: »Vlak pelje na vzhod«. Predstavi ob 18. in 20. uri.

ŠOLSTVO

AKADEMIJA ZA GLASBO V LJUBLJANI

Srednja šola. Razdelitev pouka je v ponedeljek 12. septembra ob 9 dopoldne. — **Rektorat.** 2252-n

*

Glasbena šola v Novem mestu. Pričetek pouka bo 16. septembra. Vpisovanje bo v ponedeljek in torek 12. in 13. septembra od 8. do 12. in od 15 do 18. ure v pisarni glasbene šole (osnovna šola), kjer je predložiti z din 10 kolekovane prošnje in plačati vse predpisane pristojbine. — **Ravnateljstvo.** 2255-n

Gozdarski tehnikum, Maribor. Učenci se naj javijo k ponavljalnemu izpitu 20. sept. ob 10 dopoldne v Vinarski 30. Nadaljnje šolanje za vse dijake tehnikuma bo v Ljubljani, Poljanska c. 2. — **Ravnateljstvo.** 2256-n

Vsem gimnazijam in sedemletkam! Pri zadnjem obvestilu, v katerih srednjih strokovnih šolah so še prosta mesta za vpis, je pomotoma izostala **Srednja kmetijska šola v Mariboru,** ki sprejema še nadalje absolvente nižjih gimnazij in sedemletk z opravljenim nižjim tečajnim izpitom. — Ministrstvo za prosveto, oddelek za srednje in nižje strokovne šole.

Pričetek pouka na Ekonomskem tehnikumu v Ljubljani. Dijaki in dijakinje III. razredov se zbero na zavodu v ponedeljek 12. septembra ob 8 zjutraj, dijaki in dijakinje II. razredov v ponedeljek 12. septembra ob 10.30 dopoldne, dijaki in dijakinje I. razredov v ponedeljek 12. septembra ob 14 popoldne. Internat bo pričel poslovati v soboto 10. septembra. — Ravnateljstvo. 2261-n

ALI SI SE ŽE PRIJAVIL PRI »PUTNIKU ZA IZLET V ALJAŽEV DOM? ODHOD V NEDELJO 11. SEPT. OB 5.20, VRNITEV OB 23.55. CENA VOŽNJE V OBE SMERI, KOSILO V VRATIH 110 DIN.

Obvestila

VSEM ZVEZNIM PODJETJEM, USTANOVAM, DIREKCIJAM, PREDSTAVNIŠTVOM IN URADOM!

Sporazumno z zvezno plansko komisijo pozivamo, da nam v zadnjem roku do 14. septembra do 14 pošljete naslednje podatke:

a) Osnovne plane zaposlenega osebja skupno za celotno podjetje in po gospodarskih panogah, deljeno na kategorije: uslužbenci, delavci, učenci v gospodarstvu, ostalo pomožno osebje, in to letno, po kvartalih in po mesecih po kvotah, ki jih je določila zvezna planska komisija in ki ste jih prejeli od nadrejenih AOR-ov. Za mesece januar—september je izkazati tudi realizacijo po istih pokazateljih.

b) Glede na to, da nekatera podjetja niso izvrševala planov zaposlenega osebja in proizvodnih nalog po dinamiki osnovnih planov, je potrebno, da za mesece september, oktober, november in december po istih pokazateljih izkažete operativne plane.

c) Poleg tega izkažite stanje zaposlenega osebja z datumom 1. septembra 1949 po spredaj navedenih kategorijah.

Za vse morebitne nejasnosti v zvezi s tem pozivom se je obračati na telef. št. 43-84 do 88 int. 35, 36, 37.

Roka in navodil se je brezpogojno držati, ker bodo podjetja in ustanove, ki zahtev ne bodo izpolnila s tem zadrževala izdajo živilskih nakaznic.

Planska komisija LR Slovenije, Ljubljana

VSEM TRANSPORTANTOM

Direkcija železnic vnovič obvešča vse transportante, da je zaradi jesenskih prevozov nastopilo pomanjkanje vagonov. Da pa bo vkljub temu mogoče izvršiti nemoten prevoz in doseči po gospodarskem planu postavljene naloge, poziva direkcija železnic:

Da transportanti čimbolj izkoristijo nedeljsko razpoložljivost voz in organizirajo nedeljsko nakladanje in razkladanje.

Da bodo vagoni prostorninsko ali pa po teži polno izkoriščeni, t. j. norma obremenitve za tuzemstvo je 12.17 ali pa 22 ton. (Nakladalna teža vagona +2 toni).

Da bo vsak voz v roku od 6 ur naložen oziroma razložen.

Posebno opozarjamo vsa podjetja, ki zadržujejo vagone pri nakladanju in razkladanju, da bo železnica sama podvzela potrebne ukrepe, da sprosti vagone za potrebne prevoze.

Ne glede na vrsto blaga bo železnica vse vagone, ki ne bodo razloženi v 6 urnem razkladalnem roku sama razložila na stroške in polno odgovornost prejemnika.

Hkrati obveščamo vse transportante, da železnica ne bo dostavljala podjetjem, ki zadržujejo vagone v stojnini, vagonov za nakladanje blaga. — **Direkcija železnic.** 3716-I

POZIV

Pozivamo krajevne ljudske odbore, kmetijske obdelovalne zadruge in zadružna posestva kmetijskih zadrug, ki še niso oddali zahtevanih poročil o izvršeni realizaciji plana setve ozimne oljne repice in lanu pristojnim okrajnim ljudskim odborom, da poročilo takoj pošljejo. Okrajni ljudski odbori, poverjeništva za kmetijstvo, naj poročila oddajo oblastnim ljudskim odborom do 12. septembra, le ti pa ministrstvu za kmetijstvo do 15. septembra. — Ministrstvo za kmetijstvo LRS.

VREMENSKO POROČILO HIDROMETEOROLOŠKE SLUŽBE

Stanje dne 9. septembra: Med azorskim in ruskim anticiklonom se je ustvaril most visokega zračnega pritiska, ki zboljšuje vreme v severnih predelih Srednje Evrope. Na Sredozemlju pa se je ustvarila slabotna depresija, ki povzroča padavine v Alpah in severnih predelih Jugoslavije.

Napoved za soboto 10. septembra: Dopoldne pretežno oblačno, popoldne izboljšanje. V Alpah nagnenje k padavinam.

POZIV ZA PREDLOŽITEV GOTOVINSKEGA PLANA ZA IV. TROMESEČJE 1949.

Vse obvezne imetnike tekočih računov pozivamo, da predložijo predloge gotovinskega plana za IV. tromesečje 1949 na dosedanji način od 12. do 16. septembra, in sicer v roku, ki ga je določilo vsakemu obvezniku kreditno podjetje na obrazcu Kp-1 in Kp-2.

Zoper obvezne predlagatelje prediogov gotovinskega plana, ki ne bi predložili predloga gotovinskega plana v določenem roku, bo uveden postopek po čl. 12 Uredbe o planski uporabi gotovine v gospodarstvu. — Narodna banka FLRJ, centrala za LRS. 3699-I

OPOZORILO

Državna gospodarska podjetja, oblasti, ustanove, urade, zadruge, ljudske in družbene organizacije vnovič opozarjamo na odredbo o obveznem plačevanju prispevkov za socialno zavarovanje (Uradni list FLRJ, št. 68/48).

Vplačilo prispevkov se mora vršiti z virmanskim nalogom (obr. 152), ki ga podjetje izroči Narodni banki **obenem s čekom,** s katerim dvigne denar za mezde in plače.

Podjetja, oblasti in dr. vpostavijo na virmanskih nalogih, s katerimi nakazujejo prispevke, večkrat drugačne zneske, kakor so navedeni v plačilnih listah, ki jih predložijo kasneje ne pa istočasno s plačilno listo. To silno ovira poslovanje organov socialnega zavarovanja prav tako pa tudi administracijo podjetij. Znesek na virmanskem nalogu mora biti vedno enak postavki, ki je navedena v plačilnem listu kot prispevek za socialno zavarovanje.

Zaradi točnega obračunavanja odreja Ministrstvo za delo FLRJ pod X — br. 7584/49 z dne 5. avgusta 1949, da morajo organi socialnega zavarovanja vsako nerednost v pogledu plačevanja prispevkov prijaviti ljudskemu odboru kot prekršek člena 62, lit. b/3 »Uredbe o izvajanju socialnega zavarovanja« (Uradni list FLRJ, št. 100/46).

Državni zavod za socialno zavarovanje, filiala Ljubljana. Opr. št. VI-461/49 S. P. 21-I

PLANINCI!

V NEDELJO VSI V ALJAŽEV DOM! POSEBEN VLAK V MOJSTRANO!

Umrli so:

Sporočamo žalostno vest, da je po dolgem mučnem trpljenju umrl naš predragi mož, oče, stari oče **Jakob Novak,** posestnik na Lesnem brdu št. 14, p. Vrhnika. Pogreb nepozabnega ata bo v soboto 10. septembra izpred hiše žalosti ob 9. na pokopališče — Lesno brdo. Globoko žalujoči žena Ivana, hčere, družine Jeraj, Repar, Fortuna, Škof, Čadež in ostalo sorodstvo. Lesno brdo, 9. septembra 1949.

Uprava in sindikalna podružnica trgovskega podjetja Manufaktura - Galanterija, Ljubljana, javljata, da je preminul njun zvesti uslužbenec in član **Lado Polak.** Pogreb pokojnega tovariša bo v soboto 10. sept. ob 3 popoldne z Žal na pokopališče. Zvestega tovariša ohranimo v trajnem spominu. 3710-I

Umrla je naša ljubljena 18 letna sestra **Božidara Cerne.** Pokopana bo v Kranju poleg starišev. Srčna hvala vsem, ki so ji v težkem času njene bolezni pomagali. Posebno družini Karčič. Kranj, 9. septembra 1949. Žalujoči: Marija, Miroslava in Matiček Cerne. 3714-I

Vsem sorodnikom in znancem sporočamo, da je umrla naša draga **Antonija Nebenführer** roj. **Seifhardt.** Pogreb bo z Žal iz kapele sv. Antona v soboto 10. septembra ob 15.30 popoldne. Ljubljana, Meiningen. Žalujoča sestra Heda. 3713-I

Vsem znancem in prijateljem sporočamo žalostno vest, da nas je 8. septembra po dolgotrajni težki bolezni za vedno zapustil naš predragi mož, oče, stari oče in brat **Ivan Verzun.** Na njegovi zadnji poti ga bomo spremili v soboto 10. septembra ob 16.30 iz hiše žalosti, na pokopališče v Črnečak. — Dravograd, Meža, 9. septembra. — Žalujoči: Matilda, žena; Ivan, Adolf, Jamar, Berta, otroci ter ostalo sorodstvo.

Zahvale

V prerani mladosti me je zapustil moj ljubi mož, sin, brat **Vinko Vighel.** Srčna hvala vsem, ki so ga spremili v poslednji dom. Posebno pa se zahvaljujemo upravi NM in njegovim tovarišem, tov. kapetanu za poslovilne besede, godbi NM in vsem ostalim, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. — Žalujoča žena, starši, bratje, sestre in ostalo sorodstvo.

Hvala vsem, ki ste sočustvovali z nami ob bridki izgubi našega ljubljenega moža, očeta, starega očeta, strica, svaka in tasta **Roka Cizlja** in ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni zdravnikom neurološke klinike, sestri Festini, pevcem in darovalcem cvetja. — Žalujoči ostali. 3709-I

Ob bridki izgubi mojega moža, brata, strica in svaka **Rudolfa Jenka,** tapetniškega mojstra v Kranju, se prisrčno zahvaljujemo ravnatelju DES-a za naklonjenost, tov. Pižentu in njegovim sodelavcem pri iskanju trupla, tov. Marici Majdičevi za požrtvovalnost, vsem darovalcem cvetja in vsem, ki so ga spremili k zadnjemu počitku. — Žena Marija in družina Jenko. 3708-I

Vsem, ki ste z nami sočustvovali in spremili na zadnji poti našo ljubljeno ženo in mamo **Terezijo Ulaga** roj. **Koštomaj,** in ji poklonili cvetja, se iskreno zahvaljujemo. Posebno se zahvaljujemo govorniku za ganljive besede pri odprtem grobu, kakor tudi godbi železarne Štore. — Ceje, 8. septembra. — Žalujoči ostali. 3707-I

Prisrčna hvala vsem, ki ste ob prerani in težki izgubi našega nadvse ljubljenega moža in očka **Juleta Jesiha** stali ob strani in z nami sočustvovali. Rodbina Jesihova. 3715-I

RADIO

SPORED ZA SOBOTO

Poročila: ob 5.15, 6.20, 12.30, 14.30, 19.30 in ob 22. uri.

5. Pozdrav delovnim ljudem; 6. Jutranji koncert; 8. Govori minister za prosveto LRS, tov. Jože Potrč; 12. Iz koncertov in simfonij; 12.45 Zabavna glasba; 13. Pester opoldanski spored; 14. Igra Veseli kvartet; 14.45 Igra Stojan Stenovič s svojo kapelo do 15.30, vmes ob 15. Tedenski fizkulturni pregled; 18.30 Igra orkester Kalman Koči (prenos iz Zagreba); 19. Iz književnosti — Leon Davičo: Želel bi, da bi bila Jugoslavija moja domovina; 19.15 Dve Rossinijevi uverturi; 19.45 Zabavna glasba; 20. Tedenski politični pregled; 20.20 Hrvatska narodna glasba (prenos iz Zagreba); 20.50 Ob dnevu jugoslovanske vojne mornarice; 21.20 Glasbena medigra; 21.30 Igra Zabavni orkester Radia Ljubljana p. v. Bojana Adamiča; 22.30 Lahek nočni spored.

Kakšno bo **VREME** *prihodnji teden*

V soboto 10. ali v nedeljo 11. septembra nastop lepega vremena. Proti sredini tedna nastop nestalnega in hladnega vremena s pogostimi padavinami, ki bo trajalo nekaj dni. Ob koncu tedna zopet zboljšanje vremena.

Ker so monsuni v Aziji prenehali, a antipasati v Afriki še trajajo, je skoraj vso Evropo zajela perioda lepega poletnega vremena, ki je pri nas trajala vse do 8. septembra. Nenavadno visoke temperature za ta letni čas so bile zabeležene v Švici (do plus 35°) in srednji Nemčiji (do plus 32°), kar je vzeti kot posledico dotoka vročega zraka s področja Sredozemlja. Slovenija pa je bila v zajezitvenem (t. j. zatišnem) področju, zaradi česar pri nas ni bilo take vročine kakor v severnejših predelih Evrope. Padavine, ki so se pojavile 8. septembra so očitna posledica zamenjave razgretih celinskih zračnih gmot s hladnejšimi oceanskimi (t. j. neke vrste obnovitev evropskega monsuna). Po metodi singularitet se da pričakovati najprej vzpostavitev kratkotrajne periode lepega vremena (vpliv azorskega vremenotvornega središča), proti sredini tedna pa nastop polarnega vremenskega režima, ki bo dovedel zrak s Severnega ledenega morja v naše predele. To bo povzročilo pogoste padavine. Od konca tedna dalje je računati z ojačenim vplivom antipasatne cirkulacije, t. j. s ponovno ustalitvijo lepega vremena.

Ljubljana, 8. septembra 1949.

Dr. Vital Manohin

Mali oglasi

SUROVO KAVO kupuje kavarna Emona. 17487-6

ČEBELARJI! Kupimo večje število obljudenih AŽ panjev in kranjičev, sposobnih za prezimljenje in vosek. Ponudbe na F. Kobal, Ljubljana, poštni predal 281. 17457-6

KUPIMO ZRAČNE PUŠKE. Ponudbe ogl. odd. pod Zračne puške. 17441-6

KNJIGE, znanstvene, poljudno znanstvene in druge, domače in tuje kupuje Knjigarna in antikvariat Mladinske knjige — Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 3. SP 3-M

KUPIMO kompletno prednjo osovino z amortizerji za osebni voz Opel, Olympia (starejša tipa). Komite za zunanjo trgovino, Ljubljana. 17468-6

ZAMENJAM komfortno dvosobno stanovanje v centru Maribora z enakim v Ljubljani. Ponudbe ogl. odd. pod 700. 17465-10

IZGUBIL SEM drap čepico v četrtek popoldne iz Šiške do Bežigrada. Prosim javiti na tel. 55-86 ali oddati na dir. Kemične industrije, Parmova 37, Hartman. 17481-14

V PETEK 8. septembra sem pozabil v kolodvorski restavraciji na oknu čevelj. Najditelja prosim, da ga odda proti nagradi v ogl. odd. 17480-14

TOVARIŠICA, ki sem ji posodil 9. septembra zjutraj na glavni pošti penkala svinčnik, naj ga vrne Erjavčeva 4a, pritl., levo. 17477-14

5. SEPTEMBRA sem izgubila od konjušnice do Napoleonovega trga sivo volneno jopico. Pošten najditelj naj jo odda proti nagradi Štrossmajerjeva 16-II., desno. 17474-14

OSEBA, ki je vzela na trgu pred stojnico za zelenjavo žensko kolo z zelenim sedežem, naj ga vrne v Ilirsko ul. 29, v nasprotnem primeru prijavim NM. 17472-14

V TOREK 6. septembra mi je bilo ukradeno moško kolo znamke Assman, tovarniška št. 85141, štev. evidenčne tablice 7269, črno pleskano, izpred trgovine NA-MA v Wolfovi ulici. Ker sem delavec in kolo nujno potrebujem za prihod na delo od oddaljenega bivališča, prosim izsleditelja, da kolo odda proti nagradi v tovarni usnja INDUS — Sv. Petra c. 72 pri vratarju. 17464-14

IZGUBILA SEM denarnico z dokumenti v bližini Kongresnega trga. Prosim najditelja da jo vrne proti nagradi Velkavrh Magdi, Ljubljana, Malničeva 13. 17488-14

UKRADEN mi je bil v kleti na Celovški c 90 dinamo s kolesa, znamka Daiman. Izsleditelju dam nagrado. 17467-14

TOVARIŠ SLOVENEC, ki je v petek 26. avgusta našel na vodnjaku v Moščeniški Dragi denarnico, naj vrne le-to na naslov SP Celje. — Denar naj obdrži. 17469-14

ŽIVILSKO KARTO z rjavo denarnico in denarjem sem izgubila. Poštenega najditelja, ki naj upošteva, da sem revna dijakinja in bom ostala ves mesec brez živil, prosim, da vrne živilsko karto na ime Saša Plevel, Albanska 18. Denar naj si obdrži kot nagrado.

Jacques Roumain

Vladarji rose

35

— Tem slabše; rečem ti, da mi ne pojdeš nikamor.

— Težko mi je, mati.

— Slišala si, kaj sem ti rekla. — Trikrat se v mlinu pove.

Nekdo je potrkal na vrata. Bil je Gille. Gille je vstopil. Videl je, kaj se dogaja.

— Prav je pravil Gervilen, je pripomnil. — Pokojni Manuel in ti sta se skupaj pajdašila.

Malo je počakal.

— Davi je Gervilen zapustil Fonds Rouge.

Anaiza ni zinila. Spomnila se je prisege.

— Veš-li, kje je voda? je vprašal Gille.

— Vem, kje je, mu je odgovorila Anaiza.

— Pusti jo, mama, naj gre, je svetoval Gille.

In Anaiza je odšla.

Ob čujenju je treba čas pognati. Kvarte, spevi in žganje ne zadostujejo. Noč je dolga.

S skodelico kave v roki zastavlja Anton pri kuhinji uganke. Posebno mladina ga obkroža. S tem ni rečeno, da bi starejših to ne zabavalo, a to nima resnega videza in, kajnè, možem je dosti do ugleda. Moglo bi se primeriti, da bi jih kaka Antonova nepričakovana hudomušnost posilila v smeh. In? In mladi zamorčki bi ne imeli več spoštovanja do njih. Ti spakci bi jih že itak imeli najrajši za sebi enake in tovariše.

Anton začne:

— Kadar stopijo žene v hišo, se slečejo?

Drugi ugibajo. Belijo si glavo. A, ph, nič ne pogodijo.

— Kaj je to? vpraša Anzelm.

— Ko pridejo jambornice v pristanišče, zvijejo jadra, pojasni Anton.

Napravil je požirek kave:

— H kralju grem. Imam dve poti na razpolago; naj grem po obeh?

— Hlačnice, zakriči Lazar.

— Tako je. Toda naj se ne imenujem več Anton, če uganete to: Mala Marička položi pest na bok in pravi: »Veliko dekle sem«?

— Težavno je to, da, težavno je.

— Premalo bistri ste. Vi ste čisto navadna zamorska tolpa s trdimi bučami.

Prav zares; naj se trudijo, kolikor hočejo, je zaman; ne pogodijo.

Anton se vzraduje:

— Skodelica.

Prime svojo za ročaj, jo jim pokaže in se zadovoljno zasmeje.

— Še eno, stric Anton, prosimo, še eno, silijo vsi vanj.

— S-s-s-s... preglasni ste in pa zares nenasitni.

Dela se, kakor bi se dal prositi, ta Anton, v resnici pa rade volje nadaljuje. Ljudje vam povedo, da ni v vsej ravnini nikogar, ki bi bolj slovel zaradi povesti in pesmi.

— Dobro, vam pa olajšam ugibanje: Okroglo, kakor krogla, dolgo kakor cesta?

— Klopčič niti.

— Žgem svoj jezik in dajem kri, da ugodim družbi?

— Svetilka.

— Jopič imam zelen, srajco belo, hlače rdeče, kravato črno?

— Ljubenica.

— Anzelm, fantiček moj, pokliče Anton. — Napolni mi to čašo, a do vrha! Si čul? Ob čujenju se žganje ne štedi; izkazovati je treba pokojniku čast. Če ima steklenico tetka Destina v rokah, poreci, da je za Lauréliena. Iz previdnosti, sinko, iz previdnosti. Zakaj z Destino se prenaša, kakor mleko in citrona. Midva imava srci tako obrnjeni, da se samo gledava.

Na ta način poteka čujenje: med solzami in smehom. Točno kakor življenje, bratec; da, točno kakor življenje.

V stran se je postavila gručica; bili so: stari Dorélien Ivan-Jakob, Fleurimond Fleury, Dieuveille Riché in Laurélien Laurore.

— Zame je to smrt, izjavi Dorélien, — ki ni naravna.

— To mislim tudi jaz, pritrdi Fleurimond.

Laurélien pa ni tega mnenja:

— Délira pravi, da je bila zlonosna mrzlica. Če pravi to ona, ne more biti drugače. Kakšno korist bi vendar imela! In res so mrzlice, ki vas glodajo, ne da bi se zavedeli. Človek je kakor pohištveni komad, ki je na videz čvrst in masiven, v resnici pa so se že ujedle vanj bele mravlje in neki dan vam razpade.

— Mogoče, odgovori Fleurimond. Prepričan pa ni videti.

Zdaj povzame Dieuveille Riché besedo:

— Opoldne reko lahko peš prehodiš. Suha je, brez vode; samo prodno kamenje in skale. Ali v hribih je padel obilen dež in proti popoldnevu že dere voda kakor besna navzdol in divjakinja opustoši spotoma vse. Tako pride tudi smrt, ko je najmanj pričakujemo. Proti njej pa ne opravite nič, bratje.

— Kar se tiče vode, reče Laurélien, — bi bilo treba vedeti, ali je pokojni Manuel komu zaupal, kje je izvir. Bil sem mu prijatelj, a mi ni utegnil pokazati tistega prostora.

— Morda ve Délira?

— Se bolj gotovo pa hči Rosane.

— Saj bi bila pasja smola, če bi bil odnesel skrivnost seboj.

— Morali bi obiti vso okolico in stikati po najbolj skritih kotičkih hribov in globeli.

— Pa še ni gotovo, da bi jo našli.

— Delali smo si že upe. Vnaprej smo videli namočene vse njive. Škoda bi bilo.

— Ej, to bi bila smola. Ob robu gozda sem nameraval zasaditi grah. Grah ima danes na trgu visoko ceno.

— In ob jarku bi uspevale banane.

— A jaz, — reče Dieuveille, — sem hotel poskusiti na njivi z lukom in česnom.

Stari Dorélien vzdihne.

Zakaj je koval vsak črnec svoj načrt? Eden je govoril: »to storim«, drugi: »ono storim«, medtem pa se je na tihem smejala nesreča. Čakala je na ovinku, ki ga imenujemo smrt.

Aj, prijatelji, jaz odhajam; da, odhajam. Ne ostaja mi več veliko časa, a tako rad bi bil videl še enkrat koruzna polja in žetev po njivah.

»Mi gremo v boj, v sla-a-vo.«

Pevci so vztrajni; zlahka se ne zasopejo. Okrogla Destina, ki jo je zdelal napor, se zruši na stol. Glava se ji ziblje na ramah v polsnu, meži, udarja z golo nogo takt in poje z bolestnim in zaspanim prevrženim glasom.

Aj, ti nemarnica! zarenči Anton in se namrdne od gnusa.

Steklenica z žganjem je na mizi; že iztegne roko, a Destine odpre oko, eno samo, pač pa strmo uprto oko in Anton se naredi, kakor da hoče utrniti svečo.

— Ta ti bolj trati vosek, kakor druge! vzklikne Anton.

S povešenimi rameni se umakne in sika skozi zobe take kletvice, da jih ni moči ponoviti.

Urejuje uredniški odbor, Ljubljana, Knafljeva ulica štev. 5/II. — Telefon uredništva in uprave štev. 55-22 do 55-26, telefon uprave za ljubljanske naročnike štev. 38-23. — Tiskarna »Slovenskega poročevalca«. — Odgovorni urednik Cene Kranjc